

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The lure of the dark ages : writing the Middle Ages and political rhetoric in humanist historiography from the low countries

Maas, C.

Citation

Maas, C. (2012, May 15). *The lure of the dark ages : writing the Middle Ages and political rhetoric in humanist historiography from the low countries*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/18949>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/18949>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/18949> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Coen Maas

Title: The lure of the dark ages : writing the Middle Ages and political rhetoric in humanist historiography from the low countries

Date: 2012-05-15

THE LURE OF THE DARK AGES

Bibliography

1. Manuscripts

- Koninklijke Bibliotheek (KB), The Hague, ms. 74 F 19: *album amicorum* of Johannes Vivianus, s. XVI
- Koninklijke Bibliotheek (KB), The Hague, ms. 79 J 20: *album amicorum* of Poppe van Feytsma, s. XVI
- Koninklijke Bibliotheek / Bibliothèque royale (KBR), Brussels, ms. 6563-93 (6716): collection of writings concerning the history of Namur, s. XVIII
- Koninklijke Bibliotheek / Bibliothèque royale (KBR), Brussels, ms. 10250: Reynier Snoy, *Historia Hollandie*, s. XVI
- Koninklijke Bibliotheek / Bibliothèque royale (KBR), Brussels, ms. 13912: Reynier Snoy, *Historia Hollandie*, s. XVI
- Koninklijke Bibliotheek / Bibliothèque royale (KBR), Brussels, ms. 17027-28 (5653): Petrus Divaeus, *Rerum Brabanticarum liber*, s. XVII
- Nationaal Archief (NA), The Hague, inventory n° 3.01.52, record 1: Dousa's report of his mission to collect documents at Gouda, s. XVI
- Nationaal Archief (NA), The Hague, inventory n° 3.03.01.01, record 6025: short extract from Reynier Snoy, *Historia Hollandie*, book 7, s. XVI
- Staats- und Universitätsbibliothek (SUB), Hamburg, Cod. hist. 11: Petrus Divaeus, *Antiquitatum Brabantiae liber*, s. XVI
- Staats- und Universitätsbibliothek (SUB), Hamburg, Cod. hist. 62: Petrus Divaeus, *Commentarii seu annales rerum Lotharingicarum et Brabanticarum*, s. XVI
- Tresoar (TR), Leeuwarden, ms. 300: Reynier Snoy, *Historia Hollandie*, s. XVI
- Universiteitsbibliotheek Leiden (UBL) ms. BPL 127d: Johannes a Leydis, *Chronicon comitum Hollandiae et episcoporum Ultrajectensium*, s. XV

- Universiteitsbibliotheek Leiden (UBL) ms. BPL 838: Reynier Snoy, *Historia Hollandie* and some other writings, s. XVI
- Universiteitsbibliotheek Utrecht (UBU) ms. 772: Reynier Snoy, *Historia Hollandiae, Zelandiae, Frisiae et Episcoporum Traiectensium (ad annum 1516)*, s. XVI
- Universiteitsbibliotheek Utrecht (UBU) ms. 836: letter book of Arnoldus Buchelius, s. XVII

2. Printed Sources

- AEMILIUS, P. (1601) *De rebus gestis Francorum ... libri X. Arnoldi Ferroni ... De rebus gestis Gallorum libri IX. Continuatio Iacobi Henricpetri ad Aemylium et Ferronum adiecta usque ad annum M.DCI. ... Chronicon Ioannis Tili de regibus Francorum a Pharamundo usque ad Henricum II a Iacobo Henricpetri auctumvsque ad Henricum III. Cum omnium regum imaginibus ...*, Basileae, per Sebastianum Henricpetri
- AGRICOLA, R. (1511) *Nonnulla opuscula hac sequuntur serie*, Anuerpiae, Theodericus Martinus Alostensis imprimebat
- AGRIPPA, H.C. (1531) [1530] *De incertitudine et vanitate scientiarum et artium atque excellentia verbi Dei declamatio*, Parisiis, apud Joannem Petrum
- ALDER EXCELLENSTE CRONYKE (1498) *Die alder excellenste cronyke van Brabant*, Thantwerpen, bi my Rolant van den Dorp
- (1518) [1498] *Die alder excellenste cronyke van Brabant, van Vlaenderen Hollant Zeelant int generael, ende die nieuwe gesten gheschiet zijnde bi onsen prince ende coninc Kaerl die in die ander Cronijcken niet en sijn*, gheprent Thantwerpen, bi mi Ian van Doesborch
- ALLEN, P.S. – ALLEN, H.M. (edd.) (1906-1958) *Opus Epistolarum Des. Erasmi Roterodami*, 12 vols., Oxonii, in typographeo Clarendoniano
- ANGLICUS, B. (1601) *De genuinis rerum coelestium, terrestrium et inferarum proprietatibus, libri XVIII. ... Cui accessit liber XIX. de variarum rerum accidentibus. Iam nunc nova ... firma renatum, et ... repurgatum ... Procurante D. Georgio Bartholdo Pontano a Braitenberg*, Francofurti, apud Wolfgangum Richterum, impensis N. Steinii [facsimile by Minerva (Frankfurt am Main), 1964]
- AURELIUS, C. (1517) *Die cronycke van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslant, beghinnende van Adams tiden tot die geboorte ons heren Jhesu, voertgaende tot den jare 1517, met die cronike der biscoppen van Utrecht*, Leiden, Jan Seversz.
- AZEVEDO CONTINHO Y BERNAL, G.D. (1747-1779) *Korte chronycke der stadt ende provincie van Mechelen by een vergaedert uyt verscheyde soo gedruckte als geschreve*

chronycken, archiven der cloosters, ambachten &c., 6 vols., tot Loven, by Joannes Jacobs

BARLANDUS, A. (1520) *Libelli tres conscripti his qui jucunda et utili rerum cognitione capiuntur. Uno principum Hollandiae, altero episcoporum insignis ecclesiae Trajectensis, tercio res gestae continentur invictissimi principis Caroli Burgundiae ducis. Principum Hollandiae opusculo adjecta sunt scholia ejusdem Barlandi*, Antverpiae, in edibus Michaelis Hillenii

——— (1526) *Rerum gestarum a Brabantiae ducibus historia usque in annum vigesimum sextum supra MD restitutae salutis, imperante Carolo Quinto principe invictissimo. Catalogus insignium oppidorum Germaniae inferioris. Emendationes quibus incuriae typographorum occurritur*, Antverpiae, Hadrianus Tilianus et Joannes Hoochstratanus excudebant

——— (1555) *Die cronijke van Brabant int corte. Dats die historie der hertoghen van Brabant, warachtelijcken int latijn bescreuen duer den wel gheleerden Adrianus Barlandus ende nu eerst int duytsche overgheset ende volsterckt met sommige gheschiedenissen tot het iaer lv.*, gheprint Thantwerpen, by Jan van Ghelen

BAUDOUIN, F. (1561) *De institutione historiae universae et eius cum iurisprudentia coniunctione* *προλεγομένων libri II*, Parisiis, apud Andream Wechelum

BEJCZY, I. – STEGEMAN, S. (edd.) (1998) *Gerard Geldenhauer. Historische werken (Middeleeuwse studies en bronnen 59)*, Verloren (Hilversum)

BESOMI, O. (ed.) (1973) *Laurentii Valle Gesta Ferdinandi regis Aragonum (Thesaurus mundi 10)*, Patavii, in aedibus Antenoreis

BIJSTERVELD, A.J.A. – VERWEIJ, M. (edd.) (2004) *Adrianus Barlandus. De kroniek van de hertogen van Brabant. Vertaling, inleiding en voortzetting onder redactie van Arnoud-Jan Bijsterveld*, Heinen (Den Bosch)

BIONDO, F. (1483) *Historiarum ab inclinatione Romanorum imperii decades*, Venetiis, Octavianus Scotus

BOCKENBERG, P. (1601) *Ad nonnulla Iani Dousae V.N. aspera scripta extemporalis responsio, illustribus amplissimisque Hollandiae & Westfrisiae ordinibus reddita ...*, Delphis, ex officina Brunonis Schinckelij

BODIN, J. (1566) *Methodus ad facilem historiarum cognitionem*, Parisiis, apud Martinum Iuuenem, sub insigni D. Christophori e regione gymnasij Cameracensium

BOR, P.C. (1603) *Oorspronck, begin ende aenvang der Nederlantscher oorlogen, beroerten ende borgerlijke oneenicheyden*, in 's Graven-haghe, by Beuckel Cornelisz. Nieulandt

- (1621-1634) *Nederlantsche oorloghen, beroerten, ende borgerlijcke oneenicheyden*, 6 vols., tot Leyden, by Govert Basson & tot Amsterdam, by Michiel Colyn
- BORNATE, C. (ed.) (1907) 'Mémoire du chancelier de Gattinara sur les droits de Charles-Quint au duché de Bourgogne', in: *Bulletin de la Commission royale d'histoire* 76, 391-533
- (ed.) (1915) 'Historia vitae et gestorum per dominum magnum cancellarium. Con note, aggiunte e documenti', in: *Miscellanea di storia italiana* 48, 233-568
- BRAGT, R. van (ed.) (1956) *De blijde inkomst van de hertogen van Brabant, Johanna en Wenceslas (3 januari 1356). Een inleidende studie en tekstuitgave (Standen en landen 13)*, Nauwelaerts (Louvain)
- BRANCA (ed.) (1943) *Ermolao Barbaro. Epistolae, orationes et carmina: edizione critica*, 2 vols., Bibliopolis (Florence)
- BRASSICA, J. (1599) *Hollandiae etymon in otio nuperrime conscriptum*, Harlemi, ex officina Aeg. Romani
- (1603) *Pemmata ad J. Philodusum*, Delphis, ex officina Brunonis H. Schinckelij
- (ed.) (1620) *Renneri Snoii De rebus Batavicis libri XIII, nunquam antehac luce donati, emendati nunc demum & recogniti*, Francofurti, in officina Danielis ac Davidis Aubriorum & Clementis Schleichii
- BRETSCHNEIDER, K.G. – BINDSEIL, H.E. (edd.) (1834-1860) *Philippi Melanthonis opera quae supersunt omnia (Corpus Reformatorum 1-28)*, 28 vols., Schwetschke (Halle)
- BRUCH, H. (ed.) (1973) *Chronographia Johannis de Beke (Rijks geschiedkundige publicatiën 143)*, Nijhoff (The Hague)
- BURGERS, J.W.J. – WARD, J.P. (edd.) (2006) *Bronnen voor de geschiedenis der dagvaarten van de Staten en steden van Holland voor 1544*, vol. 6: 1506-1515 (*Rijks geschiedkundige publicatiën. Grote serie 259*), Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (The Hague)
- CALUWAERTS, J. (ed.) (2003) *Rerum Lovaniensium Liber Secundus. De Zeven Geslachten van Leuven volgens Petrus Divaeus*, published in Louvain by the author
- CARTON, C. (ed.) (1843) *Rerum Flandricarum tomi X, auctore Jacobo Meyero Balliolano*, Brugis, Vandecasteele-Werbrouck
- CELTIS, C. (ed.) (1501) *Opera Hrosuite illustris virginis et monialis Germane gente Saxonica orte, Norimbergae, sub privilegio Sodalitatis Celticae a Senatu Rhomani Imperii impetrato*

- CLERICUS, J. (ed.) (1703-1706) *Desiderii Erasmi Roterodami opera omnia, emendatiora et auctiora, ad optimas editiones praecipue quas ipse Erasmus postremo curavit summa fide exacta*, 10 vols., Lugduni Batavorum, cura & impensis Petri vander Aa
- CROCUS, C. (1531) *Epistola solidis novi potissimum instrumenti testimoniis luculenter evincens verissimam esse D. Jacobi de fide et operibus sententiam, quam scioli quidam heri nati et hodie loquentes impudenter convellere aggressi sunt. Ejusdem in vitam Jesu Christi oratio. Cum praefatione Alardi Aemstelredami ad Martinum Theodoricum Niveninum*, Coloniae, apud Melchiorem Novesiensem
- CRUQUIUS, J. (ed.) (1579) *Q. Horatius Flaccus, ex antiquissimis undecim libris manuscriptis et schedis aliquot emendatus, & plurimis locis cum commentariis antiquis expurgatus & editus*, Antverpiae, ex officina Christophori Plantini
- CUENCA, P. (ed.) (2001) *Juan Christóval Calvete de Estrella. El felicísimo viaje del muy alto y muy poderoso príncipe don Phelippe*, Sociedad Estatal para la Conmemoración de los Centenarios de Felipe II y Carlos V (Madrid)
- CURIO, C.S. (ed.) (1560) *M. Antonii Coccii Sabellici Opera omnia, ab infinitis quibus scatebant mendis, repurgata & castigata, cum supplemento Rapsodiae historiarum ab orbe condito, ad haec usque tempora, in tomos quatuor digesta*, Basileae, per Ioannem Heruagium
- CUSPINIANUS, J. (ed.) (1515) *Otonis Phrisingensis episcopi, viri clarissimi, Rerum ab origine mundi ad ipsius usque tempora gestarum libri octo. Eiusdem De gestis Friderici primi Aenobarbi Caesaris Augusti libri duo. Radevici Phrisingensis, ecclesiae canonici libri duo, prioribus additi, de eiusdem Friderici Imperatoris gestis*, Argentorati
- DEVENTER, M.L. van (ed.) (1860-1865) *Gedenkstukken van Johan van Oldenbarnevelt en zijn tijd*, 3 vols., Nijhoff (The Hague)
- DIEVE, W.A. van – EVEN, E. van (edd.) (1856-1857) *Jaerboeken der stad Leuven van 240 tot 1507, in 't Latijn opgesteld door Petrus Divaeus; in 't Nederduitsch overgebracht door W.A. van Dieve; met inlasschingen en aenteekeningen van Edward van Even*, 2 vols., Fonteyn (Brussels)
- DIVAEUS, P. (1566) *De Galliae Belgicae antiquitatibus liber I, statum eius quem sub Romanorum imperio habuit complectens*, Antverpiae, ex officina Christophori Plantini [reprinted in the *Historicum opus* by Schardius in 1574, by Plantin in 1584 (combined with a work by Nuenarius), in the collection *Descriptio Germaniae utriusque tam superioris quam inferioris* of 1585, in the *Schardius redivivus* of 1673, and in the *Opera varia* of 1757]

- DOUSA Sr, J. (ed.) (1580) *Ad C. Sallustii Crispi Historiarum libros notae, cum luculenta fragmentorum aliquot accessione hactenus non editorum*, Antverpiae, ex officina Christophori Plantini
- (1586) *Elegiarum libri II. Epigrammatum liber. Cum J. Lipsii aliorumque ad eundem carminibus*, Lugduni Batavorum, ex officina Plantiniana
- (1591) ‘Voorreden’, in: Spiegel, H. (ed.), *Hollandtsche riim-kroniik inhoudende de gheschiedenissen der graven van Hollandt tot het iaer M. CCC. V. door enen wiens naeme noch onbekent is, voor 286. iaren beschreven*, t’Amstelredam, by Barendt Adriaensz. woonende inde Warmoes-straet int Gulden Schrijff-boeck, f. (:):ij^v-[(:):ij]^r
- (1593) *Epistolae apologeticae duae, quarum priore de prolata Annalium suorum Editione Auctor se purgat, altera pro Praetore Nortvicano, Peregrinitatis in Batavis reo, Causae-dictionem complectitur*, Lugduni Batavorum, ex officina Plantiniana, apud Franciscum Raphelengium
- (1603) *Echo sive lusus imaginis iocosae quibus titulus Halcedonia, alia quaedam, quorum indicem sequens pagina repraesentabit, omnia recens nunc primum publicata*, Hagae-Comitis, ex officina Bucoldi Nieulandii
- DOUSA Sr, J. – DOUSA Jr, J. (1599) *Annales rerum a priscis Hollandiae comitibus per CCC.XLVI. annos gestarum continuata serie memoriam complectentes. Nunc primitus in unum metricae Historiae Corpus redacti, atque in X. Libros tributi ac dispartiti*, Hagae-Comitis, ex officina Alberti Henrici
- (1601) *Bataviae Hollandiaeque Annales, a Iano Dousa filio Concepti atque inchoati iam olim, nunc vero a Patre eidem cognomine ac superstite, Nordovici Domino, supremi Concilij Adsessore, tum Archiuorum in Batauis custodiae Praefecto, recogniti, suppleti, nouaque octo librorum accessione ad integrae usque Decadis finem perducti & continuati*, Lugduni Batavorum, ex officina Plantiniana, apud Christophorum Raphelengium
- DOUSA Sr, J. – JUNIUS, H. (1575) *Iani Duzae Nordovicis Nova poemata, quorum catalogum altera ab hac pagina indicabit. Item Hadriani Iunij Carminum Lugdunensium Sylva*, Lugduni Batavorum, in nova Academia nostra Lugdunensi excusum, impensis Ioannis Hauteni
- ERASMUS, D. (ed.) (1518) *C. Suetonius Tranquillus, Dion Cassius Nicaeus, Aelius Spartianus, Iulius Capitolinus, Aelius Lampridius, Vulcatius Gallicanus V.C., Trebellius Pollio, Flavius Vopiscus Syracusius. Quibus adiuncti sunt Sex. Aurelius Victor, Eutropius, Paulus Diaconus, Ammianus Marcellinus, Pomponius Laetus Ro., Io. Bap. Egnatius Venetus*, Basileae, apud Ioannem Frobenium

- (1969ff.) *Opera omnia, recognita et adnotatione critica instructa notisque illustrata*, several vols., North-Holland Publishing Co. (Amsterdam) & Elsevier (Amsterdam)
- EVEN, E. van (ed.) (1856) ‘Ontvangst van Maria-Anna van Oostenrijk, 4^e gade van Philips II en, te Nijmegen, den 14^{en} oogst, 1570. Een eventijdig opstel’, in: *De Dietsche Warande* 2, 385-402
- (ed.) (1880) *Willem Boonen. Geschiedenis van Leuven, geschreven in de jaren 1593 en 1594*, Vanbiessem (Louvain)
- FAVRESSE, F. (ed.) (1934) ‘La keure bruxelloise de 1229’, in: *Bulletin de la commission royale d’histoire* 98, 311-34
- (1938) ‘Actes intéressant la ville de Bruxelles (1154-2 décembre 1302)’, in: *Bulletin de la commission royale d’histoire* 103, 355-512
- FERRAULT, J. (1512) *Insignia peculiaria christianissimi Francorum regni numero viginti, seu totidem illustrissimae Francorum coronae prerogative ac praeminentie*, Lugduni, per Jacobum Mareschal
- FRANZ, G. (ed.) (1963) *Quellen zur Geschichte des Bauernkrieges (Ausgewählte Quellen zur deutschen Geschichte der Neuzeit 2)*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft (Darmstadt)
- GABBEMA, S.A. (ed.) (1665) *Epistolarum ab illustribus & claris viris scriptarum centuriae tres*, Harlingae Frisiorum, ex officina Heronis Galama
- GACHARD, L.P. (ed.) (1833-1835) *Collection de documens inédits concernant l’histoire de la Belgique*, 3 vols., Hauman (Brussels)
- (ed.) (1867-1881) *Correspondance de Marguerite d’Autriche, duchesse de Parme, avec Philippe II*, 3 vols., Muquardt (Brussels)
- GAGUIN, R. (1500) [1495] *Compendium super Francorum gestis*, Parisiis, Thielman Kerver, impensis Dur. Gerlerii et Joa. Parvi
- GARIN, E. (ed.) (1962) *Laurentius Valla. Opera omnia (Monumenta politica et philosophica rariora. Series I 5-6)*, 2 vols., Bottega d’Erasmus (Turin)
- GERLO, A. – et al. (edd.) (1978ff.) *Iusti Lipsi Epistolae*, several vols., Paleis der Academiën (Brussels)
- GLAS, N. de (ed.) (2011) *Holland is een eiland. De Batavia van Hadrianus Junius (1511-1575)*, Hilversum (Verloren)
- GRAMAYE, J.B. (1607) *Historiae et antiquitatum urbis et provinciae Mechliniensis libri III*, Bruxellae
- GUALTHERUS, B. (ed.) (1603) *Historica Hadriani Barlandi rhetoris Lovaniensis, nunc primum collecta simulque edita. Seriem pagina post vitam Hadriani Barlandi ostendet*, Coloniae, sumptibus Bernardi Gualtheri

- GUICCIARDINI, L. (1567) *Descrittione di tutti i Paesi Bassi, altrimenti detti Germania Inferiore, con piu carte di geographia del paese, & col ritratto naturale di piu terre principali, con amplissimo indice di tutte le cose piu memorabili*, Anversa, apresso Guglielmo Silvio
- GYMNICK, J. (1541) *Titus Liuius, dat is, de Roemsche historie oft gesten, doer den alderwelsprekensten ende vernaempsten historiscruere Titum Liuium bescreuen, waer wt niet alleene alle weereltlike staten tot vromicheyt ende ridderlike manlike feyten beweget ende gedrongen, maer oock alle andere staten tot grooter recreatie ende ghenuechten des herten ghetrocken sullen worden, nu eerstmael in onser Nederlantscher spraken ghedruckt*, Tantwerpen, ghedruckt by Jan Grapheus
- HANKINS, J. (ed.) (2001-2007) *Leonardo Bruni: History of the Florentine People (I Tatti Renaissance Library 3, 16, 27)*, 3 vols., Harvard University Press (Cambridge, Massachusetts)
- HEESAKKERS, C.L. (ed.) (2000) *Een netwerk aan de basis van de Leidse universiteit. Het album amicorum van Janus Dousa*, 2 vols., Universiteitsbibliotheek Leiden (Leiden) & Jongbloed (Den Haag)
- HOTMAN, F. (1574) [1573] *De feudis commentatio tripartita*, Coloniae, apud Ioannem Gymnicum
- IJSEWIJN, J. – TOURNOY, G. (edd.) (1992) ‘Litterae ad Craneveldium Balduiniana: A Preliminary Edition. Part 1: Letters 1-30 (March 1520-February 1521)’, in: *Humanistica Lovaniensia* 41, 1-85
- JANSSENS, M. (ed.) (2009) *Collecting Historical Examples for the Prince. Justus Lipsius’ Monita et exempla politica (1605): Critical Edition, Translation, Commentary, and Introductory Study*, diss. Louvain
- JAPIKSE, N. – RIJPERMAN, H.H.P. (edd.) (1915-1970) *Resolutiën der Staten-Generaal van 1576 tot 1609 (Rijks geschiedkundige publicatiën, Grote serie 26, 33, 41, 43, 47, 51, 55, 57, 62, 71, 85, 92, 101, 131)*, 14 vols., Nijhoff (The Hague)
- JUNIUS, H. (1588) *Batavia, Lugduni Batavorum, ex officina Plantiniana, apud Christophorum Raphelengium*
- KALLENDORF, C.W. (ed.) (2002) *Humanist Educational Treatises (The I Tatti Renaissance Library 5)*, Harvard University Press (Cambridge, Massachusetts)
- KIEFER, H. (ed.) (1984) *Giovanni Pontano, Dialoge. Übersetzt von Hermann Kiefer, unter Mitarbeit von Hanna-Barbara Gerl und Klaus Thieme, Gliederungen von Hermann Kiefer, Vita und Bibliographie von Hanna-Barbara Gerl, mit einer Einleitung von Ernesto Grassi (Humanistische Bibliothek 15)*, Fink (Munich)
- KOSSMANN, E.H. – MELLINK, A.F. (edd.) (1974) *Texts Concerning the Revolt of the Netherlands*, Cambridge University Press (Cambridge)

- KRANTZ, A. (1548) *Ecclesiastica Historia, siue Metropolis*, Basileae, Oporinus
- KROMAYER, H.J. (ed.) (1726) [1608] *Justus Lipsius, Orationes VIII. Additae sunt epistolae V Lipsii*, Jenae
- LANGENDONCK, J.-M. van (ed.) (1757) *Petri Divaei opera varia, scilicet Rerum Lovaniensium libri IV, Annalium ejusdem oppidi libri VIII, De Galliae Belgicae antiquitatibus liber primus. Quibus adjecta sunt Hermannii Nuenarii De Gallia Belgica commentariolus, ejusdemque De origine et sedibus priscorum Francorum narratio, nec non Abr. Ortelli et Joh. Viviani Itinerarium*, Lovanii, typis Henrici vander Haert
- LANZ, K. (ed.) (1853) *Actenstücke und Briefe zur Geschichte Kaiser Karl V. aus dem k.k. Haus-, Hof- und Staats-Archive zu Wien (Monumenta Habsburgica, Abtheilung II: Kaiser Karl V. und König Philipp II. 1)*, Vienna
- LAUBE, A. – SEIFFERT, H.W. (edd.) (1978²) [1975] *Flugschriften der Bauernkriegszeit*, Böhlau (Cologne-Vienna)
- LIPSIUS, J. (1577) *Epistolicarum quaestionum libri V, in quis ad varios scriptores, pleraeque ad T. Livium, notae*, Antverpiae
- (1605a) *Lovanium sive opidi et academiae eius descriptio. Libri tres*, Antverpiae, ex officina Plantiniana, apud Ioannem Moretum
- (1605b) *Monita et exempla politica. Libri duo, qui virtutes et vitia principum spectant*, Antverpiae, ex officina Plantiniana, apud Ioannem Moretum
- (1614) *Epistolarum selectarum centuria prima miscellanea*, Antverpiae, ex officina Plantiniana, apud viduam & filios Ioannis Moreti
- LOCRE, F. de (1616) *Chronicon Belgicum ab anno CCLVIII ad annum usque MDC continuo perductum*, Atrebat, ex officina Guilielmi Riverii
- LOEY, A. van (ed.) (1947) *Middelnederlands leerboek*, De Sikkel (Antwerp) & Wolters (Groningen)
- LOUSSE, E. (1932) 'Les deux chartes romanes brabançonne du 12 juillet 1314', in: *Bulletin de la commission royale d'histoire* 96, 1-47
- LUGNANI SCARANO, E. (ed.) (1970) *Opere di Francesco Guicciardini*, vol. 1: *Storie fiorentine, Dialogo del reggimento di Firenze, Ricordi e altri scritti (Classici italiani 18)*, Unione Tipografico-editrice (Turin)
- LUTHER, M. (1883ff.) *D. Martin Luthers Werke. Kritische Gesamtausgabe*, several vols., Böhlau (Weimar)
- LUYSTER VAN BRABANT (1699) *Den luyster ende glorie van het hertoghdome van Brabant, her-stelt door de genealogique beschryvinghe van desselfs souveryne princen, ende door het ontdecken van den schat der privilegien, ordonnancien, ende soo rechts, en staet-kundige, als oeconomique reglementen der stadt Brussel*, 3 vols., Brussels

- MAJANSIUS, G. (ed.) (1782-1790) *Joannis Ludovici Vivis Valentini Opera omnia, distributa et ordinata in argumentorum classes praecipuas*, 8 vols., Valentiae Edetanorum [reprinted by Gregg Press (London) in 1964]
- MATHIS, J. (ed.) (1948²) [1924] *Divi Thomae Aquinatis De regimine principum ad regem Cypri et De regimine Judaerorum ad ducissam Brabantiae*, Marietti (Turin)
- MATTHAEUS, A. (1738²) [1698] *Veteris aevi analecta, seu, vetera monumenta hactenus nondum visa, quibus continentur scriptores varii qui praecipue historiam universalem ...*, 5 vols., Hagae-Comitum, apud Gerardum Block
- MEHUS, L. (ed.) (1741) *Leonardi Bruni Aretini Epistolarum libri VIII ad fidem codd. mss. suppleti, et castigati et plusquam XXXVI epistolis ... qui Leonardi vitam scripsit, recensente Laurentio Mehus. Accessere ejusdem Epistolae populi Florentini, nomine scriptae ...*, 2 vols., Florentiae
- MERULA, P. – CASTRICOMIUS, P. (edd.) (1598) *Willeramii abbatis in Canticum canticorum paraphrasis gemina, prior rhythmis Latinis, altera veteri lingua Francica. Addita explicatio, lingua Belgica, & notis quibus veterum vocum Francicarum ratio redditur*, Lugduni Batavorum, ex officina Plantiniana, apud Christophorum Raphelengium
- MEYERUS, A. (ed.) (1561) *Commentarii siue Annales rerum Flandricarum libri septendecim, autore Iacobo Meyero Baliolano*, Antverpiae, in aedibus Ioannis Steelsii
- MEYERUS, J. (1538) *Compendium chronicorum Flandriae usque ad annum salutis 1278*, Norimbergae, Johannes Petreius
- MIGLIO, M. (ed.) (1978) *Giovanni Andrea Bussi. Prefazioni alle edizioni di Sweynheym e Pannartz (Documenti sulle arti del libro 12)*, Edizioni il Polifilo (Milan)
- MIRAEUS, A. (ed.) (1610) *Rerum Brabanticarum libri XIX, auctore Petro Divaeo Lovaniensi*, Antverpiae, ex officina Hieronymi Verdussi
- MOLHUYSEN, P.C. (ed.) (1913-1924) *Bronnen tot de geschiedenis der Leidsche Universiteit (Rijks Geschiedkundige Publicatiën, Grote serie 20, 29, 38, 45, 48, 53, 56)*, 7 vols., Nijhoff (The Hague)
- MOUT, M.E.H.N. (ed.) (2006) *Plakkaat van verlatinge. Vertaald, ingeleid en van aantekeningen voorzien*, Historische Uitgeverij (Groningen)
- MUNDT, L. (ed.) (1992) *Rudolf Agricola. De inventione dialectica libri tres. Drei Bücher über die Inventio dialectica (Frühe Neuzeit 11)*, Niemeyer (Tübingen)
- NANNIUS, P. (1541) *Orationes tres: I. in Georgica Vergilij de laudibus agriculture, II. in Oratorem Ciceronis de eloquentiae laudibus, III. in T. Liuium de laudibus historie*, Lovanii, ex officina Rutgeri Rescij

- NERI, F. – et al. (edd.) (1951) *Francesco Petrarca. Rime, trionfi e poesie latine (La letteratura italiana. Storia e testi 6)*, Ricciardi (Milan)
- OPMEER, P. (1611) *Opus chronographicum orbis universi a mundi exordio usque ad annum MDCXI, continens historiam, icones, et elogia summorum pontificum, imperatorum, regum, ac virorum illustrium*, Antverpiae, ex typ. Hier. Verdussii
- ORLERS, J.J. (1614) *Beschrijvinge der stad Leyden. Inhoudende 't begin, den voortgang, ende den wasdom der selver, de stichtinghe van de kercken, cloosteren, gasthuysen, ende andere publijcque gestichten, &c. Desgelijcx de oprechtinghe van de Academie, ende de collegien theol., mitsgaders verhael van alle de belegeringen, ende aenslagen, die de selve stad zedert den iare 1203 geleden heeft, tot Leyden, by Henrick Haestens, Jan Orlers, ende Jan Maire*
- ORTELIUS, A. – VIVIANUS, J. (1584) *Itinerarium per nonnullas Galliae Belgicae partes ad clarissimum virum Gerardum Mercatorem cosmographum*, Antverpiae, ex officina Christophori Plantini
- PAPY, J. (ed.) (2000) *Justus Lipsius. Leuven: beschrijving van de stad en haar universiteit*, Universitaire Pers Leuven (Louvain)
- PETRI, S. – FURMERIUS, B.G. (edd.) (1612) *Historia veterum episcoporum Ultraiectinae sedis, & comitum Hollandiae, explicata Chronico Iohannis de Beca canonici Ultraiectini ab anno nativitatis Christi usque ad annum 1345, et Historia Guilhelmi Hedae praepositi Arnhemensis auctoris nunquam editi, completa appendice usque ad annum Christi 1574*, Franequerae, excudebat Rombertus Doyema
- PHILODUSUS, J. (1602) *Iani Philodusi Petri Philomusi filii, Antonii Tragoctoni nepotis, adversus nuperum Petri Cornelissonii Bockenberghii scriptum pro Iano Dousa Nordovici domino responsio. Item Lusus Variorum in Tragoram cognomento Brassicam, Lugdunum Batavorum*
- PLAKKAAT (1581) *Placcaert vande Staten generael vande gheunieerde Nederlanden: Byden welcken ... men verclaert den Coninck van Spaegnien vervallen vande Ouerheyt ende Heerschappije van dese voors. Nederlanden*, Leiden [facsimile in Mout (ed.) (2006)]
- POPELINIERE, L.V. de la (1599) *L'histoire des histoires, avec l'idée de l'histoire accomplie*, 2 vols., a Paris, chez Iean Houzé au Palais, en la Gallerie des prisonniers allant à la Chancellerie
- PRINSEN, J. (ed.) (1901) *Collectanea van Gerardus Geldenhauer Noviomagus gevolgd door den herdruk van eenige zijner werken (Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht, derde serie 16)*, Müller (Amsterdam)

- PURAYE, J. (ed.) (1967-1968) 'Album amicorum Abrahami Ortelii geographi regii', in: *De Gulden Passer* 45, *passim* and 46, 1-99
- RABUS, G. (ed.) (1704) *Jani Dousae filii poemata*, Roterodami, apud Adrianum van Dijk
- REYERSBERCH, J. (1551) *Dye cronijcke van Zeelandt*, gheprent Thantwerpen, by die weduwe van Henrick Peetersen
- RIJ, H. van (ed.) (1980) *Alpertus van Metz. Gebeurtenissen van deze tijd en een fragment over bisschop Diederik I van Metz*, Verloren (Amsterdam)
- ROLLIN COUQUERQUE, L.M. – MEERKAMP VAN EMBDEN, A. (edd.) (1916) 'Goudsche vroedschapsresoluties betreffende dagvaarten der Staten van Holland en der Staten-Generaal, 1501-1524', in: *Bijdragen en mededeelingen van het Historisch Genootschap* 37, 61-181
- ROSIÈRES, F. de (1580) *Stemmatum Lotharingiae ac Barri ducum tomi VII, ad haec tempora*, Paris, G. Chaudière
- ROSSI, V. (ed.) (1933-1942) *Francesco Petrarca. Le familiari (Edizione nazionale delle opere di Francesco Petrarca 10-13)*, 4 vols., Landi (Florence)
- SABBADINI, R. (ed.) (1915-1919) *Epistolario di Guarino Veronese (Miscellanea di Storia Veneta, serie III 8, 11, 14)*, 3 vols., A spese della Società (Venice) [photomechanical reprint Bottega d'Erasmus (Turin) 1967]
- SALENSON, G. van (1557) *De Cronijcke van Vlaenderen int corte, metgaders van Brabant, Arthois, Henegauwe, Hollant, Zeelant, Vrieslant en de anderen omliggenden landen tot den teghenwoordighen tyde van onzen alder ghenadigsten ende onoverwinnelicsten Conijngh Philippus van Oostenrijcke, Conijngh van Spaengen, uyt dyuerschen gheapprobeerden autheurs met nerstigheyt by een vergadert, te Ghendt, door Gheeraert van Salenson*
- SANDERUS, A. (1641-1644) *Bibliotheca Belgica manuscripta, sive Elenchus universalis codicum manuscriptorum in celebrioribus Belgii cenobiis, ecclesiis, urbium, ac privatorum hominum bibliothecis adhuc latentium*, 2 vols., Insulis, ex officina Tussani Le Clerc, sub signo S. Ignatij
- SCALIGER, J.C. (1600) *Epistolae & orationes, nunquam ante hac excusae, quarum seriem et ordinem pagina sequens indicabit*, Lugduno Batavorum, ex officina Plantiniana, apud Christophorum Raphelengium
- SCRIVERIUS, P. (ed.) (1663) *Het oude Goutsche chronycxken van Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt en Utrecht, met een byvoeghsel en toet-steen vermeerderd; met der graven afbeeldinge in 't kooper verciert*, 't Amsterdam, by Ian Hendricksz Boom, Ioost Pluymer, en Casparus Commelijn

- SEKERE BRIEVEN (1574) *Sekere brieven waer inne den aengheuanghen vrede-handel deses iaers LXXIIII. van het Nederlandtsche oorloghe veruaetet is*, Delft
- SLOET, L.A.J.W. (ed.) (1872-1876) *Oorkondenboek der Graafschappen Gelre en Zutfen tot op den slag van Woeringen, 5 Juni 1288*, 3 vols., Nijhoff (The Hague)
- STOLS, A.A.M. (ed.) (1930) *Het boeck der kuskens van Joannes Secundus, nu aldereerst uuijt tLatijn overgestelt in onse gemeine Nederduijtsche taele eensdeels bij Jan van Hout, ende eensdeels bij Douza ende anderen, liefhebberen der Nederduijtscher Poëzyen (Trajectum ad Mosam 23)*, Maestricht, gedrukt, ende wijtgegeven bij A.A.M. Stols
- SWEERTIUS, F. (ed.) (1610) *Clarissimi viri Iusti Lipsi Musae errantes*, Antverpiae, apud Ioannem Keerbergium
- (ed.) (1620) *Johannes Gerbrandus Leydensis: Chronicon Hollandiae Comitum et Episcoporum Ultrajectensium, ac de rebus domi forisque in Belgio praeclare gestis, Francofurti, in officina Danielis ac Davidis Aubriorum & Clementis Schleichii*
- THOMAS, E.C. (ed.) (1960) *Philobiblon Ricardi de Bury*, Blackwell (Oxford)
- THUASNE, L. (ed.) (1903-1904) *Roberti Gaguini Epistole et orationes (Bibliothèque littéraire de la Renaissance 2-3)*, 2 vols., Bouillon (Paris)
- TRICHT, H.W. van – et al. (edd.) (1976-1979) *De briefwisseling van Pieter Corneliszoon Hooft*, 3 vols., Tjeenk Willink (Haarlem)
- TRITHEMIUS, J. (1690) *Annalium Hirsaugiensium, opus nunquam hactenus editum et ab eruditis semper desideratum, complectens historiam Franciae et Germaniae, gesta imperatorum, regum, principum, episcoporum, abbatum, et illustrium virorum. Nunc primum in gratiam et utilitatem eruditorum e manuscriptis bibliothecae monasterii S. Gallipublicae luci datum*, 2 vols., typis eiusdem monasterii S. Galli, excudebat Joannes Georgius Schlegel
- VAERNEWIJCK, M. van (1568) *Den spiegel der Nederlandscher audtheyt, inhoudende die constructie, oft vergaderinghe van Belgis, waerinne men zien mach als in eenen claren spiegel vele wonderlicke gheschiedenissen, bysonders in die Nederlanden, als sijn Vlaendren, Brabant, Hollant, Zeelant, Vrieslant, Ghelre, Gulic, Cleve, Westphalen, Henegauwe, Artois ende derghelijke, ooc van Inghelant, Schotlandt, Vrancrijcke, Duytschlant, ende ander landen ende nacen, Ghendt, Gheeraert van Salenson*
- VELDENAER, J. (1480) *Fasciculus temporum inhoudende die cronijcken van ouden tijden, met die Cronijcken der coninghen van Vrancrijk, van Enghelant, ende van die hertoghen van Brabant, ende van die biscoppen van Utrecht, ende van die greuen van Vlaenderen, van Hollant, van Zeelant, van Henegouwen, van Ghelre, van*

Cleue, tot huden op den dach toe, by my volmaect Jan Veldenar woennende Tutrecht

- VULCANIUS, B. (ed.) (1586) *Batavia sive de antiquo veroque eius insulae, quam Rhenus in Hollandia facit, situ, descriptione, & laudibus adversus Gerardum Noviomagum libri duo auctore Cornelio Aurelio, D. Erasmi Roterodami olim praeceptore. Item alia quae proxima pagella indicabit*, Antverpi, apud Christorum Plantinum
- WASZINK, J.H. (ed.) (2004) *Justus Lipsius. Politica: Six Books of Politics or Political Instruction. Edited, with Translation and Introduction (Bibliotheca latinitatis novae 5)*, Van Gorcum (Assen)
- WELS, V. (ed.) (2001) *Philipp Melanchthon. Elementa rhetorices. Grundbegriffe der Rhetorik (Bibliothek seltener Texte in Studiaausgaben 7)*, Weidler (Berlin)
- WILLEMS, J.F. (ed.) (1836) *Chronique en vers de Jean van Heelu, ou Relation de la bataille de Woeringen*, Commission royale d'histoire (Brussels)
- WINGHE, N. van (ed.) (1548) *Den gheheelen Bybel, inhoudende het oude ende nieuwe Testament*, ghedruct in Loeuen, by my Bartholomeus van Graue, ghesworen boeckdrucker
- WREDE, A. (ed.) (1896) *Deutsche Reichstagsakten unter Kaiser Karl V. Jüngere Reihe*, vol. 2: *Reichstag zu Worms*, Perthes (Gotha)
- ZASIUS, U. (1538) [1535] *In usus feudorum epitome, ordine et utilitate commendabilis*, Basileae, apud Michaellem Ising

3. Secondary Literature

- AA, A.J. van der (1852-1878) *Biographisch woordenboek der Nederlanden, bevattende levensbeschrijvingen van zoodanige personen, die zich op eenigerlei wijze in ons vaderland hebben vermaard gemaakt*, 21 vols., Van Brederode (Haarlem)
- ABELS, P.H.A.M. – et al. (2002) *Duizend jaar Gouda. Een stadsgeschiedenis (Bijdragen van Historische Vereniging Die Goude 30)*, Verloren (Hilversum)
- ADAMS, R.P. (1962) *The Better Part of Valor: More, Erasmus, Colet, and Vives, on Humanism, War, and Peace, 1496-1535*, University of Washington Press (Seattle)
- ALEXANDER, M. (2007) *Medievalism: The Middle Ages in Modern England*, Yale University Press (New Haven, Connecticut)
- ALLEN, G. (2000) *Intertextuality*, Routledge (London)
- ANDERMANN, U. (1998) 'Albert Krantz (1448-1517). Bemerkungen zum Verhältnis von lateinischer und volkssprachlicher Gelehrsamkeit am Beispiel eines norddeutschen Humanisten', in: Guthmüller, B. (ed.), *Latein und*

- Nationalsprachen in der Renaissance (Wolfenbütteler Abhandlungen zur Renaissanceforschung 17)*, Harassowitz (Wiesbaden), 315-43
- AUGUSTYN, B. (2000) 'Staten van Brabant (14de eeuw-1795)', in: Uytven, R. van (ed.), *De gewestelijke en lokale overheidsinstellingen in Brabant en Mechelen tot 1795*, 2 vols., Algemeen Rijksarchief (Brussels), vol. 1, 97-132
- AUSTIN, J.L. (1975²) [1962] *How to Do Things with Words*, Clarendon Press (Oxford)
- AVONDS, P. (1984-1991) *Brabant tijdens de regering van hertog Jan III (1312-1356) (Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Klasse der Letteren, jaargang 46, n° 114; jaargang 53, n° 136)*, 2 vols., Paleis der Academiën (Brussels)
- BAKHTIN, M. (1984) *Problems of Dostoevsky's Poetics. Edited and Translated by Caryl Emerson, Introduction by Wayne C. Booth (Theory and History of Literature 8)*, University of Minnesota Press (Minneapolis, Minnesota)
- BAL, M.G. (1986) *Femmes imaginaires (Écrire les femmes 1)*, HES (Utrecht) & A.G. Nizet (Paris)
- (1997²) [1985] *Narratology: Introduction to the Theory of Narrative*, University of Toronto Press (Toronto)
- BALBERGHE, J. van (1952) *Mechelen contra Antwerpen en Brussel. De strijd om de stapelrechten tussen Mechelen-Antwerpen enerzijds, Mechelen-Brussel anderzijds, 1233-1785*, published in Mechelen by the author
- BARCHIESI, A. (1997) *The Poet and the Prince: Ovid and Augustan Discourse*, University of California Press (Berkeley, California)
- BARON, H. (1966²) [1955] *The Crisis of the Early Italian Renaissance: Civic Humanism and Republican Liberty in an Age of Classicism and Tyranny*, Princeton University Press (Princeton, New Jersey)
- BARTHES, R. (1967) 'Le discours de l'histoire', in: *Social Science Information: Information sur les sciences sociales, nouvelle série* 6.4, 65-75
- (1984) [1968] 'La mort de l'auteur', in: id., *Le bruissement de la langue (Essais critiques 4)*, Seuil (Paris), 61-7
- BAX, J. (1940) *Prins Maurits in de volksmeening der 16e en 17e eeuw*, H.J. Paris (Amsterdam)
- BECK, H. (1973) *Geographie. Europäische Entwicklung in Texten und Erläuterungen (Orbis academicus 16)*, Alber (Freiburg)
- BEJCZY, I. (1992) 'Willibrord en de grote boomstorting. Een mythe uit de oud-vaderlandse geschiedschrijving', in: *Holland. Regionaal-historisch tijdschrift* 24, 65-77

- (1996) 'Drie humanisten en een mythe: de betekenis van Erasmus, Aurelius en Geldenhouwer voor de Bataafse kwestie', in: *Tijdschrift voor Geschiedenis* 109, 467-84
- BERG, A.J. van den (2006²) [2001] *Vertaald verleden. Beknopte geschiedenis van bijbelvertalen in Nederland*, Nederlands Bijbelgenootschap (Heerenveen)
- BESAMUSCA, A.A.M. – SONNEMANS, G.H.P. (edd.) (1999) *De crumen diet volc niet eten en mochte. Nederlandse beschouwingen over vertalen tot 1550 (Vertaalhistorie 6)*, Stichting Bibliographia Neerlandica (The Hague)
- BIETENHOLZ, P.G. (1985) 'Adolph of Burgundy', in: id. – Deutscher, Th.B. (edd.), *Contemporaries of Erasmus: A Biographical Register of the Renaissance and Reformation*, 3 vols., University of Toronto Press (Toronto), vol. 1, 223-4
- BIJKER, S. – STEIN, R. (2004) 'Barlandus en de Brabantse geschiedschrijving', in: Bijsterveld, A.J.A. – Verweij, M. (edd.), (2004) *Adrianus Barlandus. De kroniek van de hertogen van Brabant. Vertaling, inleiding en voortzetting onder redactie van Arnoud-Jan Bijsterveld*, Heinen (Den Bosch), 10-31
- BLACK, R. (1985) *Benedetto Accolti and the Florentine Renaissance*, Cambridge University Press (Cambridge)
- BLOCH, M. (1924) *Les rois thaumaturges. Etude sur le caractère surnaturel attribué à la puissance royale particulièrement en France et en Angleterre (Publications de la Faculté des Lettres de l'Université de Strasbourg 19)*, Istra (Strasbourg)
- BLOCH, R.H. – NICHOLS, S.G. (edd.) (1996) *Medievalism and the Modernist Temper*, The Johns Hopkins University Press (Baltimore, Maryland)
- BLOCKMANS, W.P. (1978) 'Ideologieën in het representatief spel', in: id., *De volksvertegenwoordiging in Vlaanderen in de overgang van Middeleeuwen naar nieuwe tijden (1384-1506) (Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, Klasse der Letteren, jaargang veertig 90)*, Paleis der Academiën (Brussels), 562-8
- (1983) 'Du contrat féodal à la souveraineté du peuple. Les précédents de la déchéance de Philippe II dans les Pays-Bas (1581)', in: *Assemblee di stati e istituzioni rappresentative nella storia del pensiero politico moderno (secoli XV-XX). Atti del convegno internazionale tenuto a Perugia dal 16 al 18 settembre 1982 (Annali della Facoltà di Scienze Politiche, Università di Perugia)*, Maggioli Editore (Rimini), 135-150
- (ed.) (1985) *Le privilège général et les privilèges régionaux de Marie de Bourgogne pour les Pays-Bays, 1477 (Anciens pays et assemblées d'États 80)*, UGA (Kortrijk-Heule)

- (1988) 'Alternatives to Monarchical Centralisation: The Great Tradition of Revolt in Flanders and Brabant', in: Koenigsberger, H.G. (ed.), *Republiken und der Republikanismus im Europa der frühen Neuzeit (Schriften des Historischen Kollegs Kolloquien 11)*, Oldenbourg (Munich), 145-54
- (1999) 'De onderdanen van de keizer', in: Soly, H. (ed.), *Karel V, 1500-1558. De keizer en zijn tijd*, Mercatorfonds (Antwerp), 259-79
- BLOCKMANS, W.P. – GELDEREN, M.A.J. van (1999) 'Het klassieke en middeleeuwse erfgoed: politieke vrijheid van de Romeinse Republiek tot de Bourgondische Nederlanden', in: Haitsma Mulier, E.O.G. – Velema, W.R.E. (edd.), *Vrijheid. Een geschiedenis van de vijftiende tot de twintigste eeuw (Reeks Nederlandse begripsgeschiedenis 2)*, Amsterdam University Press (Amsterdam), 11-25
- BLOCKMANS, W.P. – PREVENIER, W. (1983) *De Bourgondische Nederlanden*, Mercatorfonds (Antwerp)
- (1999) *The Promised Lands: The Low Countries Under Burgundian Rule, 1369-1530*, University of Pennsylvania Press (Philadelphia, Pennsylvania)
- BLOCKMANS, W.P. – UYTVEN, R. van (1969) 'Constitutions and Their Applications in the Netherlands during the Middle Ages', in: *Revue belge de philologie et d'histoire* 47, 399-424
- BLOEMENDAL, J. (2009) 'Transfer and Integration of Latin and Vernacular Drama in the Early Modern Period: The Case of Everyman, Elckerlijc, Homulus, and Hecastus', in: *Arcadia* 44, 274-88
- BOASE, R. (1977) *The Origin and Meaning of Courtly Love: A Critical Study of European Scholarship*, Manchester University Press (Manchester) & Rowman and Littlefield (Totowa, New Jersey)
- BOLHUIS VAN ZEEBURGH, J. (1873) *Kritiek der Friesche geschiedschrijving*, Martinus Nijhof (The Hague) [photomechanical reprint by Brinkman (Amsterdam) in 1962]
- (1875) 'Hollandsche geschiedbronnen voor het Beiersche tijdperk, 1345-1436', in: *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis en oudheidkunde*, second series, vol. 8, 347-76
- BÖMER, A. (1899) *Die lateinischen Schülergespräche der Humanisten. Auszüge mit Einleitungen, Anmerkungen und Namen- und Sachregister. Quellen für die Schul- und Universitätsgeschichte des 15. und 16. Jahrhunderts (Texte und Forschungen zur Geschichte der Erziehung und des Unterrichts in den Ländern deutscher Zunge 1)*, vol. 2: *Von Barlandus bis Corderius 1524-1564*, Harrwitz (Berlin) [photomechanical reprint by Schippers (Amsterdam) in 1966]
- BÖMER, F. (ed.) (1957-1958) *P. Ovidius Naso, die Fasten*, 2 vols., Winter (Heidelberg)

- BONDESON, J. – MOLENKAMP, A. (1995) *Gravin Margaretha van Henneberg en haar 365 kinderen. Een Loosduinse legende van lang geleden*, Drukkerij Voortvaren (sine loco)
- BONTEMS, C. – RAYBAUD, L.P. – BRANCOURT, J.P. (1965) *Le Prince dans la France des XVIe et XVIIe siècles (Travaux et recherches de la Faculté de droit et des sciences économiques de Paris, Série Sciences historiques 7)*, Presses Universitaires de France (Paris)
- BONVARLET, A. (1895) 'Jacques de Meyere, de Flêtre. Notice sur sa vie et ses travaux', in: *Annales du Comité Flamand de France* 22, 1-51
- BOOTH, W.C. (1983²) [1961] *The Rhetoric of Fiction*, University of Chicago Press (Chicago, Illinois)
- BORCHARDT, F.L. (1966) 'The Topos of Critical Rejection in the Renaissance', in: *Modern Language Notes* 81, 476-88
- BOSBACH, F. (1988) *Monarchia universalis. Ein politischer Leitbegriff der frühen Neuzeit (Schriftenreihe der Historischen Kommission bei der Bayerischen Akademie der Wissenschaften 32)*, Vandenhoeck & Ruprecht (Göttingen)
- (1998) 'The European Debate on Universal Monarchy', in: Armitage, D. (ed.), *Theories of Empire (1450-1800) (An Expanding World 20)*, Ashgate (Aldershot), 81-98
- (2002) 'Selbstauffassung und Selbstdarstellung Karls V. bei der Kaiserkrönung in Bologna', in: Kohler, A. – Haider, B. – Ottner, C. (edd.), *Karl V. 1500-1558. Neue Perspektiven seiner Herrschaft in Europa und Übersee (Zentraleuropa-Studien 6)*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften (Vienna), 83-103
- BOSTOEN, K.J.S. (1984) 'Kaars en bril. De oudste Nederlandse grammatica', in: *Archief van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen* 1984, 1-47
- BOUWSMA, W.J. (1990) *A Usable Past: Essays in European Cultural History*, University of California Press (Berkeley, California)
- BRANDEN, L. van den (1956) *Het streven naar verheerlijking, zuivering en opbouw van het Nederlands in de 16e eeuw (Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde 77)*, Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde (Ghent)
- (1980) 'De Antwerpse boekverkoper en drukker Jan Gymnicus (ca. 1502-1568)', in: *Archives et bibliothèques de Belgique* 51, 203-57
- BRECHT, M. (1981-1987) *Martin Luther*, 3 vols., Calwer (Stuttgart)
- BRIELS, J.G.C.A. (1985) 'Brabantse blaaskaak en Hollandse botmuil. Cultuurontwikkelingen in Holland in het begin van de Gouden Eeuw', in: *De*

- zeventiende eeuw. *Cultuur in de Nederlanden in interdisciplinair perspectief* 1, 12-36
- BROC, N. (1986) *La géographie de la Renaissance (1420-1620)*, Bibliothèque nationale (Paris)
- BROWN, A. (2000) 'De-Masking Renaissance Republicanism', in: Hankins, J. (ed.), *Renaissance Civic Humanism: Reappraisals and Reflections (Ideas in Context 57)*, Cambridge University Press (Cambridge), 179-99
- BRUIN, C.C. de (1993²) [1937] *De Statenbijbel en zijn voorgangers. Nederlandse bijbelvertalingen vanaf de Reformatie tot 1637*, Nederlands Bijbelgenootschap (Haarlem) & Belgisch Bijbelgenootschap (Brussels)
- BRUIN, M.P. de – WILDEROM, M.H. (1961) *Tussen afsluitdammen en deltadijken*, vol. 1: *Noord-Beveland. Geschiedenis van strijd, nederlaag en overwinning op het water*, Littooij & Olthoff (Middelburg)
- BRUNO, L. (1966) "'Libertas plebis" in Tito Livio', in: *Giornale italiano di filologia* 19, 107-30
- BUIJTENEN, M.P. van (1953) *De grondslag van de Friese vrijheid*, Van Gorcum (Assen)
- BURCK, E. (1934) *Die Erzählungskunst des T. Livius (Problemata 11)*, Berlin
- BURCKHARDT, J. (1860) *Die Cultur der Renaissance in Italien. Ein Versuch*, Schweighauser'schen Buchhandlung (Basel)
- BURKE, P. (1966) 'A Survey of the Popularity of Ancient Historians, 1450-1700', in: *History and Theory* 5, 135-52
- (1969a) *The Renaissance Sense of the Past*, Arnold (London)
- (1969b) 'Tacitism', in: Dorey, T.A. (ed.), *Tacitus*, Routledge & Kegan Paul (London), 149-71
- (1991) 'Tacitism, Scepticism, and Reason of State', in: Burns, J.H. (ed.), *The Cambridge History of Political Thought, 1450-1700 (The Cambridge History of Political Thought 2)*, Cambridge University Press (Cambridge), 479-98
- CALKOEN, G.G. (1902) 'Het Binnenhof van 1247-1747', in: *Bijdragen en mededeelingen der Vereeniging Die Haghe* 1902, 35-182
- CANTOR, N.F. (1991) *Inventing the Middle Ages: The Lives, Works, and Ideas of the Great Medievalists of the Twentieth Century*, Morrow (New York)
- CARROLL, M.D. (1986) 'Civic Ideology and Its Subversion: Rembrandt's *Oath of Claudius Civilis*', in: *Art History: Journal of the Association of Art Historians* 9, 12-35
- CHARLESWORTH, M.P. (1937) 'Raleigh Lecture on History, Read 17 March 1937: The Virtues of a Roman Emperor: Propaganda and the Creation of Belief', in: *Proceedings of the British Academy* 23, 105-33

- CHARRIER, S. (1996) *Recherches sur l'œuvre latine en prose de Robert Gaguin (1433-1501)* (*Bibliothèque littéraire de la Renaissance, série III* 35), Champion (Paris)
- CLAES, F. (1970) *De bronnen van drie woordenboeken uit de drukkerij van Plantin. Het Dictionarium tetraglotton (1562), de Thesaurus theutonicae linguae (1573) en Kiliaans eerste Dictionarium teutonico-latinum (1574)* (*Bouwstoffen en studiën voor de geschiedenis en de lexicografie van het Nederlands* 12), Secretariaat van de Academie (Ghent)
- CLIFFORD, J. (1988) *The Predicament of Culture: Twentieth-Century Ethnography, Literature, and Art*, Harvard University Press (Cambridge, Massachusetts)
- COLLARD, F. (1996) *Un historien au travail à la fin du XVe siècle: Robert Gaguin* (*Travaux d'Humanisme et Renaissance* 301), Droz (Geneva)
- CORMACK, L.B. (1997) *Charting an Empire: Geography at the English Universities, 1580-1620*, University of Chicago Press (Chicago, Illinois)
- (1999) 'Geography and Cartography', in: Grendler, P.F. (ed.), *Encyclopedia of the Renaissance*, 6 vols., Scribner (New York), vol. 3, 31-4
- COROLEU, A. (1999) 'Aliena scripta retexere: Francisco Sánchez de las Brozas's Poetry Commentaries', in: id. – Taylor, B. (edd.), *Latin and Vernacular in Renaissance Spain* (*Manchester Spanish & Portuguese Studies* 8), Manchester Spanish & Portuguese Studies (Manchester) & Cañada Blanch Centre for Advanced Hispanic Studies (Manchester), 121-30
- COTRONEO, G. (1971) *I trattatisti dell' "ars historica" (I principii* 2), Giannini (Naples)
- CROMBRUGGEN, H. van (1955) *Janus Lernutius (1545-1619). Een biografische studie* (*Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schoone Kunsten van België* 17.23), Paleis der Academiën (Brussels)
- CULLER, J. (1980) [1975] 'Literary Competence', in: Tompkins, J.P. (ed.), *Reader-Response Criticism: From Formalism to Post-Structuralism*, Johns Hopkins University Press (Baltimore, Maryland), 101-17
- (1994) 'Introduction: What's the Point?', in: Bal, M.G. – Boer, I.E. (edd.), *The Point of Theory: Practices of Cultural Analysis*, Amsterdam University Press (Amsterdam), 13-7
- D'AMICO, J.F. (1988) *Theory and Practice in Renaissance Textual Criticism: Beatus Rhenanus Between Conjecture and History*, University of California Press (Berkeley-Los Angeles-London)
- DAMIAN-GRINT, P. (1999) *The New Historians of the Twelfth-Century Renaissance: Inventing Vernacular Authority*, Boydell (Woodbridge)
- DAMON, C. (ed.) (2003) *Tacitus. Histories, Book I*, Cambridge University Press (Cambridge)

- DAVIS, K. (2006) 'Sovereign Subjects, Feudal Law, and the Writing of History', in: *Journal of Medieval and Early Modern Studies* 36, 223-61
- DAXHELET, E. (1938) *Adrien Barlandus, humaniste belge, 1486-1538. Sa vie, son oeuvre, sa personnalité (Université de Louvain. Recueil de travaux publiés par les membres des conférences d'histoire et de philologie 45) (Humanistica Lovaniensia 6)*, Bureaux du Recueil (Louvain)
- DEITZ, L. (1995) "'Aristoteles imperator noster ..."? J.C. Scaliger and Aristotle on Poetic Theory', in: *International Journal of the Classical Tradition* 2, 54-67
- DESBORDES, F. (1998) 'La pratique étymologique des Latins et son rapport à l'histoire', in: Buridant, C. (ed.), *L'étymologie de l'Antiquité à la Renaissance (Lexique 14)*, Presses Universitaires du Septentrion (Lille), 69-79
- DIERICKX, M. (1950) *De oprichting der nieuwe bisdommen in de Nederlanden onder Filips II, 1559-1570*, Standaard-Boekhandel (Antwerp) & Het Spectrum (Utrecht)
- DORSTEN, J. van (1962) *Poets, Patrons, and Professors: Sir Philip Sidney, Daniel Rogers and the Leiden Humanists (Publications of the Sir Thomas Browne Institute, Leiden. General series 2)*, Leiden University Press (Leiden)
- DUKE, A.C. (1990) *Reformation and Revolt in the Low Countries*, Hambledon Press (London)
- DUST, Ph.C. (1987) *Three Renaissance Pacifists: Essays in the Theories of Erasmus, More, and Vives (American University Studies. Series IX: History 23)*, Lang (New York)
- DUVAL, P. (2001) 'Humanisme et renaissance nationale batave', in: Molinié-Bertrand, A. – Duviols, J.-P. (edd.), *Charles Quint et la monarchie universelle (Iberica 13)*, Presses de l'Université Paris-Sorbonne (Paris), 81-107
- EBELS-HOVING, B. (1985) 'Johannes a Leydis en de eerste humanistische geschiedschrijving van Holland', in: *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis van Nederland* 100, 26-51
- (1987) 'Nederlandse geschiedschrijving 1350-1530. Een poging tot karakterisering', in: ead. – Santing, C.G. – Tilmans, C.P.H.M. (edd.), *Genoechlicke ende lustige historiën. Laatmiddeleeuwse geschiedschrijving in Nederland (Middeleeuwse studies en bronnen 4)*, Verloren (Hilversum), 219-42
- EDELMAN, N. (1938) 'The Early Uses of Medium Aevum, Moyen Age, Middle Ages', in: *Romanic Review* 29, 3-25
- (1939) 'Other Early Uses of Moyen Age and Moyen temps', in: *Romanic Review* 30, 327-30

- (1946) *Attitudes of Seventeenth-Century France toward the Middle Ages*, King's Crown Press (New York)
- EISENSTEIN, E.L. (1979) *The Printing Press as an Agent of Change: Communications and Cultural Transformations in Early-Modern Europe*, 2 vols., Cambridge University Press (Cambridge)
- ENENKEL, K.A.E. (1995) *Kulturoptimismus und Kulturpessimismus in der Renaissance. Studie zu Jacobus Canters "Dyalogus de solitudine" mit kritischer Textausgabe und deutscher Übersetzung (Frühneuzeit-Studien 3)*, Peter Lang (Frankfurt am Main)
- (2003) 'Ovid-Emblematik als Scherenschnitt und Montage: Aeneas *Picta Poesis* in Reusners *Picta Poesis Ovidiana*', in: Vaeck, M. van – Brems, H. – Claassens, G.H.M. (edd.), *The Stone of Alciato: Literature and Visual Culture in the Low Countries: Essays in Honor of Karel Porteman*, Peeters (Turnhout), 729-49
- (2005) 'Ars antiquitatis: Erkenntnissteuerung und Wissensverwaltung in Werken zur römischen Kulturgeschichte (ca. 1500-1750)', in: id. – Neuber, W. (edd.) *Cognition and the Book: Typologies of Formal Organisation of Knowledge in the Printed Book of the Early Modern Period (Intersections 4)*, Brill (Leiden), 51-123
- (2006) *Imagines agentes. Geheugenboeken en de organisatie van kennis in de Neolatijnse literatuur*, Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (Amsterdam)
- (2008) *Die Erfindung des Menschen. Die Autobiographik des frühneuzeitlichen Humanismus von Petrarca bis Lipsius*, Walter De Gruyter (Berlin)
- ENENKEL, K.A.E. – NOVIKOVA, O. (2001) 'Nieuwe wereld – nieuwe klassieken. De ontdekking van Tacitus in de 16^e en vroege 17^e eeuw', in: Enenkel, K.A.E. – Heck, P. van (edd.), *De mensen van vroeger, de hoven van weleer. Over de receptie van de klassieken in de Europese literatuur*, Florivallis (Voorthuizen), 13-53
- ERBE, M. (1978) *François Bauduin (1520-1573). Biographie eines Humanisten (Quellen und Forschungen zur Reformationsgeschichte 46)*, Mohn (Gütersloh)
- ERENS, A. (1925) *Tongerloo en 's-Hertogenbosch. De dotatie der nieuwe bisdommen in Brabant 1559-1596*, Drukkerij der Abdij (Tongerloo)
- ETTER, E.-L. (1966) *Tacitus in der Geistesgeschichte des 16. und 17. Jahrhunderts (Basler Beiträge zur Geschichtswissenschaft 103)*, Helbing & Lichtenhahn (Basle)

- EVEN, E. van (1857) 'Peeter van Dieve (Petrus Divaeus)', in: *De Eendragt. Veertiendaegsch tydschrift voor letteren, kunsten en wetenschappen* 11: 90-1, 94-6, 98-100, 102-3
- (1870) 'Nieuwe bijzonderheden over Peeter van Dieve (Petrus Divaeus)' in: *De Eendragt. Veertiendaegsch tydschrift voor letteren, kunsten en wetenschappen* 24: 78-9, 82-3, 86-7
- (1878) 'Dieve (Pierre van), ou Divaeus', in: *Biographie nationale*, Bruylant-Christophe (Brussels), vol. 6, 68-73
- EYFFINGER, A. (1988) 'The Bockenbergh-Polemic', in: id. (ed.), *De dichtwerken van Hugo Grotius. I. Oorspronkelijke dichtwerken, 2e deel, pars 3A en B (1602-1603)*, Van Gorcum (Assen), 238-78
- FALCO, G. (1974²) [1933] *La polemica sul medio evo (Quaderni di critica storica 4)*, Guida Editori (Naples)
- FANTAZZI, Ch.E. (ed.) (2008) *A Companion to Juan Luis Vives (Brill's Companions to the Christian Tradition 12)*, Brill (Leiden)
- FANTHAM, E. (1996) 'Rewriting and Rereading the *Fasti*: Augustus, Ovid, and Recent Classical Scholarship', in: *Antichthon* 29, 42-59
- (ed.) (1998) *Ovid. Fasti, Book IV*, Cambridge University Press (Cambridge)
- FEENEY, D.C. (1992) '*Si licet et fas est*: Ovid's *Fasti* and the Problem of Free Speech under the Principate', in: Powell, A. (ed.), *Roman Poetry and Propaganda in the Age of Augustus*, Bristol Classical Press (London), 1-25
- FERGUSON, W.K. (1939) 'Humanist Views of the Renaissance', in: *American Historical Review* 45, 1-28
- FISH, S.E. (1980) *Is There a Text in This Class? The Authority of Interpretive Communities*, Harvard University Press (Cambridge, Massachusetts)
- FONTAINE VERWEY, H. de la (1960) 'De Blijde Inkomste en de opstand tegen Philips II', in: *Standen en landen* 19, 97-120
- FORSTER, L. (1967) 'Iets over de Nederlandse renaissancelyriek vóór Heinsius en Hoof', in: *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 83, 274-302
- FOUCAULT, M. (1979) 'What Is an Author?', in: Harari, J.V. (ed.), *Textual Strategies: Perspectives in Post-Structuralist Criticism*, Cornell University Press (Ithaca, New York), 141-60 [originally in French as: 'Qu'est-ce qu'un auteur?', in: *Bulletin de la Société française de philosophie* 3 (1969), 73-104]
- FRANÇOIS, W. (2008) 'Erasmus' Plea for Bible Reading in the Vernacular', in: *Erasmus of Rotterdam Society Yearbook* 28, 91-120

- FRANKLIN, J.H. (1963) *Jean Bodin and the Sixteenth-Century Revolution in the Methodology of Law and History*, Columbia University Press (New York-London)
- FREUND, E. (1987) *The Return of the Reader: Reader-Response Criticism*, Methuen (London)
- FRIS, V. (1908) *Essai d'une analyse des Commentarii sive Annales rerum Flandricarum (Annales Flandriae 1561) de Jacques de Meyere*, vol. 1: *Examen des sources des Annales Flandriae (Recueil de travaux publiés par la Faculté de philosophie et lettres 37)*, Ghent
- (1910) 'Essai sur la Flandre de Jacques de Meyere', in: *Bulletijn der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent* 18, 71-91
- (1922) 'Notes sur les oeuvres de Jacques de Meyere', in: *Bulletin de la Commission Royale d'Histoire* 84, 245-303
- FUCHS, J.W. – et al. (1975-2005) *Lexicon Latinitatis Nederlandicae medii aevi*, 8 vols., Hakkert (Amsterdam) & Brill (Leiden)
- FUCHS, T. (2001) 'Loci communes', in: Landfester, M. (ed.), *Der neue Pauly. Enzyklopädie der Antike*, series *Rezeptions- und Wissenschaftsgeschichte*, Metzler (Stuttgart), vol. 15/1, p. 186-91
- FUETER, E. (1936³) [1911] *Geschichte der neueren Historiographie*, Oldenbourg (Munich) [photomechanical reprint Johnson Reprint Corporation (New York) in 1968]
- FUMAROLI, M. (1977) 'Aux origines de la connaissance historique du Moyen Age: humanisme, réforme et gallicanisme', in: *XVIIe Siècle. Bulletin de la Société d'Etude du XVIIe Siècle* 114-115, 5-29
- FURET, F. (1983²) [1978] *Penser la Révolution française*, Gallimard (Paris)
- GARIN, E. (1973) 'Medio Evo e tempi bui: concetto e polemiche nella storia del pensiero dal XV al XVIII secolo', in: Branca, V. (ed.), *Concetto, storia, miti e immagini del medio evo. XIV Corso internazionale di cultura, Venezia 2-23 sett. 1972 (Civiltà europea e civiltà veneziana: aspetti e problemi 7)*, Sansoni (Florence), 199-224
- GELDEREN, M. van (1992) *The Political Thought of the Dutch Revolt, 1555-1590 (Ideas in Context 23)*, Cambridge University Press (Cambridge)
- GELDEREN, M.A.J. van (1992) *The Political Thought of the Dutch Revolt, 1555-1590 (Ideas in Context 23)*, Cambridge University Press (Cambridge)
- (1999) 'De Nederlandse Opstand (1555-1610): van "vrijheden" naar "oude vrijheid" en de "vrijheid der conscientien"', in: Haitsma Mulier, E.O.G., Velema, W.R.E. (edd.), *Vrijheid. Een geschiedenis van de vijftiende tot de*

- twintigste eeuw (*Reeks Nederlandse begripsgeschiedenis* 2), Amsterdam University Press (Amsterdam), 27-52
- GEMERT, G. van (2010) ‘“*Rudes tamen plaerique ipsorum in narrationibus atque incompositi ...*” Dousa und die Geschichtsschreibung Hollands’, in: Lefèvre, E. – Schäfer, E. (eds.), *Ianus Dousa. Neulateinischer Dichter und klassischer Philologe* (*NeoLatina* 17), Narr (Tübingen), 173-88
- GENETTE, G. (1972) ‘Discours du récit’, in: id., *Figures III*, Seuil (Paris), 65-286
- (1982) *Palimpsestes. La littérature au second degré*, Seuil (Paris)
- (1987) *Seuils*, Seuil (Paris)
- (1997) *Paratexts: Thresholds of Interpretation* (*Literature, Culture, Theory* 20), Cambridge University Press (Cambridge)
- GENTRY, F.G. – MÜLLER, U. (1991) ‘The Reception of the Middle Ages in Germany: An Overview’, in: *Studies in Medievalism* 3, 399-422
- GEURTS, P.A.M. (1956) *De Nederlandse opstand in de pamfletten, 1566-1584*, Centrale Drukkerij (Nijmegen)
- (1958) ‘Het beroep op de Blijde Inkomst in de pamfletten uit de Tachtigjarige Oorlog’, in: *Standen en landen* 16, 3-15
- GHEYN, J. van den – LYNA, F. (1901-1948) *Catalogue des manuscrits de la Bibliothèque Royale de Belgique*, 13 vols., Lamertin (Brussels) & Leherste (Renaix)
- GLARE, P.G.W. (ed.) (1982) *Oxford Latin Dictionary*, Clarendon Press (Oxford)
- GOEBEL, S. (2007) *The Great War and Medieval Memory: War, Remembrance, and Medievalism in Britain and Germany, 1914-1940* (*Studies in the Social and Cultural History of Modern Warfare* 25), Cambridge University Press (Cambridge)
- GOLDFINCH, J. – THIENEN, G. van (edd.) (1999) *Incunabula Printed in the Low Countries : A Census* (*Bibliotheca bibliographica Neerlandica* 36), De Graaf (Nieuwkoop)
- GONZÁLEZ GONZÁLEZ, E. (2003) ‘The Encounter of Luis Vives (1492/3-1540) and Hadrianus Barlandus (1486-1538) in Louvain, 1514?-1515’, in: *Lias* 30, 177-212
- GORDON, G. (1925) *Medium aevum and the Middle Age* (*Society for Pure English Tract* 19), Clarendon Press (Oxford)
- GOUDRIAAN, K. (2004) ‘The Gouda Circle of Humanists’, in: id. – Moolenbroek, J. van – Tervoort, A. (edd.), *Education and Learning in the Netherlands, 1400-1600: Essays in Honour of Hilde de Ridder-Symoens* (*Brill’s Studies in Intellectual History* 123), Brill (Leiden), 155-78

- GRAAF, B. de – GRAAF, E.M. de (1968) *Doctor Reinerus Snoygoudanus, Gouda ca. 1477-1st August 1537 (Bibliographies of Dutch Humanists 2)*, Nieuwkoop (De Graaf)
- GRAFTON, A.T. (1983-1993) *Joseph Scaliger: A Study in the History of Classical Scholarship*, 2 vols., Clarendon (Oxford)
- (1997) *Commerce with the Classics: Ancient Books and Renaissance Readers (Jerome Lectures 20)*, University of Michigan Press (Ann Arbor, Michigan)
- (2007) *What Was History? The Art of History in Early Modern Europe*, Cambridge University Press (Cambridge)
- GRAFTON, A.T. – JARDINE, L. (1990) “‘Studied for Action’: How Gabriel Harvey Read His Livy,” in: *Past and Present* 129, 30-78
- GREENBLATT, S. (1980) *Renaissance Self-Fashioning: From More to Shakespeare*, University of Chicago Press (Chicago, Illinois)
- GREENE, Th.M. (1982) *The Light in Troy: Imitation and Discovery in Renaissance Poetry (The Elizabethan Club Series 7)*, Yale University Press (New Haven, Connecticut)
- GRICE, P. (1975) ‘Logic and Conversation’, in: Cole, P. – Morgan, J. (edd.), *Speech Acts (Syntax and Semantics 3)*, Academic Press (New York), 41-58
- GRUNDMANN, H. (1965) [1962] *Geschichtsschreibung im Mittelalter. Gattungen, Epochen, Eigenart (Kleine Vandenhoeck-Reihe 209-210)*, Vandenhoeck & Ruprecht (Göttingen)
- GUENÉE, B. (1973) ‘Histoire, annales, chroniques. Essai sur les genres historiques du Moyen Âge français’, in: *Annales: économies, sociétés, civilisations* 28, 997-1016 [also in: id. (1981) *Politique et histoire au Moyen Âge. Recueil d’articles sur l’histoire politique et l’historiographie médiévale (1956-1981) (Publications de la Sorbonne, Série Réimpressions 2)*, Publications de la Sorbonne (Paris), 279-98]
- (1980) *Histoire et culture historique dans l’occident médiéval*, Aubier-Montaigne (Paris)
- GUMBERT, J.P. (1975) ‘The Willeram Goes to Print’, in: *Quaerendo* 5, 205-17
- GUREVICH, A. (1988) *Medieval Popular Culture: Problems of Belief and Perception (Cambridge Studies in Oral and Literate Culture 14)*, Cambridge University Press (Cambridge)
- HAEGHEN, F. van der – et al. (edd.) (1964-1975) [1880-1967] *Bibliotheca Belgica. Bibliographie générale des Pays-Bas*, 7 vols., Culture et civilisations (Brussels)
- HAEGHEN, V. vander (1913) ‘Salenson (Gérard van)’, in: *Biographie nationale*, Thiry-Van Buggenhoudt (Brussels), vol. 21, 216-8

- HAITSMA MULIER, E.O.G. (1996) 'De Bataafse mythe opnieuw bekeken', in: *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden* 111, 344-67
- (2002) 'De humanistische vorm. Over de stilering van de politiek', in: Tollebeek, J. – Verschaffel, T. – Wessels, L.H.M. (edd.), *De palimpsest. Geschiedschrijving in de Nederlanden, 1500-2000*, 2 vols., Verloren (Hilversum), vol. 1: *Tekstboek*, 27-44
- HAITSMA MULIER, E.O.G. – LEM, G.A.C. van der (1990) *Repertorium van geschiedschrijvers in Nederland 1500-1800 (Bibliografische reeks van het Nederlands Historisch Genootschap 7)*, Nederlands Historisch Genootschap (The Hague)
- HAL, T. van (2006) 'Een "geurtje" rond de Wachtendonckse Psalmen? Een omstreken bijdrage van Justus Lipsius tot de Germaanse filologie', in: Landtsheer, J. de – Delsaerdt, P. (edd.), *Iam illustravit omnia. Justus Lipsius als lievelingsauteur van het Plantijnse Huis (De Gulden Passer 84)*, Vereniging van Antwerpse Bibliofielen (Antwerp), 27-44
- (2007) 'Towards Meta-Neo-Latin Studies? Impetus to Debate on the Field of Neo-Latin Studies and Its Methodology', in: *Humanistica Lovaniensia* 56, 349-65
- HALICZER, S. (1981) *The Comuneros of Castile: The Forging of a Revolution, 1475-1521*, University of Wisconsin Press (Madison, Wisconsin)
- HAMPTON, T. (1990) *Writing from History: The Rhetoric of Exemplarity in Renaissance Literature*, Cornell University Press (Ithaca, New York)
- HATHAWAY, B. (1962) *The Age of Criticism: The Late Renaissance in Italy*, Cornell University Press (Ithaca, New York)
- HAYE, Th. (1992) 'Der *Catalogus testium veritatis* des Matthias Flacius Illyricus – eine Einführung in die Literatur des Mittelalters?', in: *Archiv für Reformationsgeschichte* 83, 31-47
- HAYNES, H. (2004) 'A Civil Disturbance: The Batavian Revolts', in: id., *The History of Make-Believe: Tacitus on Imperial Rome*, University of California Press (Berkeley, California), 148-77
- HAZEBROUCK-SOUCHE, V. (2007) *Spiritualité, sainteté et patriotisme. Glorification du Brabant dans l'oeuvre hagiographique de Jean Gielemans (1427-1487) (Hagiologia. Études sur la sainteté en occident 6)*, Brepols (Turnhout)
- HEADLEY, J.M. (1982) 'Germany, the Empire, and *Monarchia* in the Thought and Policy of Gattinara', in: Lutz, H. (ed.), *Das römisch-deutsche Reich im*

- politischen System Karls V. (Schriften des Historischen Kollegs Kolloquien 1)*, Oldenbourg (Munich-Vienna), 15-33
- (1998) [1978] 'The Habsburg World Empire and the Revival of Ghibellinism', in: Armitage, D. (ed.), *Theories of Empire (1450-1800) (An Expanding World 20)*, Ashgate (Aldershot), 45-79
- HEESAKKERS, C.L. (1976) *Praecidaneus Dousana. Materials for a Biography of Janus Dousa Pater (1545-1604): His Youth*, Holland Universiteits Pers (Amsterdam)
- (1985a) 'De Neolatijnse historiografie – Janus Dousa', in: *Lampas* 18, 384-401
- (1985b) 'Rhetorische marginalia in de metrische Annales van Janus Dousa Pater (1599)', in: *De zeventiende eeuw. Cultuur in de Nederlanden in interdisciplinair perspectief* 1, 37-47
- (1997) 'Lipsius, Dousa and Jan van Hout: Latin and the Vernacular in Leiden in the 1570s and 1580s', in: id. – Enenkel, K.A.E. (edd.), *Lipsius in Leiden: Studies in the Life and Works of a Great Humanist on the Occasion of his 450th Anniversary*, Florivallis (Voorthuizen), 93-120
- (2003) "'Historia proxima poetis": la storia neolatina in versi di Janus Dousa sui conti di Olanda (1599)', in: Nichilo, M. de – Distaso, G. – Iurilli, A. (edd.), *Confini dell'Umanesimo letterario. Studi in onore di Francesco Tateo*, 3 vols., Roma nel Rinascimento (Rome), vol. 2, 747-63
- (2010) 'Militia aequae ac scriptis illustris: Dousas Nova poemata 1575', in: Lefèvre, E. – Schäfer, E. (eds.), *Ianus Dousa. Neulateinischer Dichter und klassischer Philologe (NeoLatina 17)*, Narr (Tübingen), 113-38
- HEESAKKERS, C.L. – REINDERS, W.M.S. (1993) *Genoeglijk bovenal zijn mij de Muzen. De Leidse Neolatijnse dichter Janus Dousa (1545-1604) (Leidse opstellen 19)*, Dimensie (Leiden)
- HEINZE, R. (1960³) [1919] 'Ovids elegische Erzählung', in: id., *Vom Geist des Römertums. Ausgewählte Aufsätze, herausgegeben von Erich Burck*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft (Darmstadt), 308-403
- HEMPTINNE, S. de (1988) *Uitgave, vertaling en studie van Reynerus Snoy Goudanus (ca. 1477-1537), De rebus Batavicus libri XIII, boek II*, unpublished thesis (Louvain)
- (1989) 'Annius de Viterbe comme source dans le "De rebus Batavicus" de Renier Snoy', in: *Humanistica Lovaniensia* 38, 110-23
- HERKOMMER, E. (1968) *Die Topoi in den Proömien der römischen Geschichtswerke*, Polyfoto (Stuttgart)

- HERMAN, D. (1999) 'Introduction: Narratologies', in: id. (ed.), *Narratologies: New Perspectives on Narrative Analysis*, Ohio State University Press (Columbus, Ohio), 1-30
- HIJUM, L.M. van (1999) *Grenzen aan macht. Aspecten van politieke ideologie aan de hoven van Bourgondische en Bourgondisch-Habsburgse machthebbers tussen 1450 en 1555*, PrintPartners Ipskamp (Enschede)
- HINDS, S. (1992a) 'Arma in Ovid's *Fasti*. Part 1: Genre and Mannerism', in: *Arethusa* 25, 81-112
- (1992b) 'Arma in Ovid's *Fasti*. Part 2: Genre, Romulean Rome, and Augustan Ideology', in: *Arethusa* 25, 113-53
- HOBSON, G.D. (1949) 'Et amicorum', in: *The Library*, 5th series 4, 87-99
- HOC, M. (1922) *Le déclin de l'humanisme Belge. Etude sur Jean-Gaspard Gevaerts, philologue et poète (1593-1666) (Publications de la Fondation Universitaire de Belgique 4)*, Sand (Brussels)
- HÖRNQVIST, M. (2000) 'The Two Myths of Civic Humanism', in: Hankins, J. (ed.), *Renaissance Civic Humanism: Reappraisals and Reflections (Ideas in Context 57)*, Cambridge University Press (Cambridge), 105-42
- HORST, D.R. (2003) *De Opstand in zwart-wit. Propagandaprenten uit de Nederlandse Opstand (1566-1584)*, Walburg Pers (Zutphen)
- HORVÁTH, E. – LOHSE, B. (1968-1973) *Die historischen Handschriften der Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg (Katalog der Handschriften der Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg 5-6)*, 2 vols., Hauswedell (Hamburg)
- HOSE, M. (1998) 'Libertas an pax: Eine Beobachtung zu Tacitus' Darstellung des Bataveraufstandes', in: *Hermes* 126, 297-309
- HOUTS, E.M.C. van (1995) *Local and Regional Chronicles (Typologie des sources du Moyen Âge occidental 74)*, Brepols (Turnhout)
- HOVEN, R. – GRAILET, L. (2006) *Dictionary of Renaissance Latin from Prose Sources. English Translation by Coen Maas. Revised by Karin Renard-Jadoul*, Brill (Leiden)
- HOWELL, A.C. (1946) 'Res et Verba: Words and Things', in: *ELH: A Journal of English Literary History* 13, 131-42
- HUIZINGA, J. (1948-1953) *Verzamelde werken*, 9 vols., Tjeenk Willink (Haarlem)
- HUPPERT G. (1966) 'The Renaissance Background of Historicism', in: *History and Theory* 5, 48-60
- (1970) *The Idea of Perfect History: Historical Erudition and Historical Philosophy in Renaissance France*, University of Illinois Press (Urbana, Illinois)

- IDDEKINGE, J. van (1811) *Dissertatio philologico-juridica de insigni in poeta Ovidio Romani juris peritia*, Amstelodami, Den Hengst
- IJSEWIJN, J. (1993) 'Imitation of Italian Models by Neo-Latin Authors', in: Brink, J.R. – Gentrup, W.F. (edd.), *Renaissance Culture in Context: Theory and Practice*, Scholar Press (Aldershot), 155-63
- (1998) 'Vives' View on Historiography', in: Tollebeek, J. – Verbeeck, G. – Verschaffel, T. (eds.), *De leatuur van het verleden. Opstellen over de geschiedenis van de geschiedschrijving aangeboden aan Reginald de Schryver (Symbolae Facultatis Litterarum Lovaniensis, Series A 24)*, Universitaire Pers Leuven (Louvain), 169-73
- IJSEWIJN, J. – SACRÉ, D. (1990-1998²) [1977] *Companion to Neo-Latin Studies*, 2 vols., Leuven University Press (Louvain) & Peeters Press (Louvain)
- JAEGER, S. (2002) 'Erzähltheorie und Geschichtswissenschaft', in: Nünning, V. – Nünning, A. (edd.), *Erzähltheorie transgenerisch, intermedial, interdisziplinär (WVT-Handbücher zum literaturwissenschaftlichen Studium 5)*, WVT (Trier), 237-64
- JANSEN, J. (1995) *Brevitas. Beschouwingen over de beknoptheid van vorm en stijl in de Renaissance*, 2 vols., Verloren (Hilversum)
- (2008) *Imitatio. Literaire navolging (imitatio auctorum) in de Europese letterkunde van de renaissance (1500-1700)*, Verloren (Hilversum)
- JANSSENS, M. (2006) 'De *Monita et exempla politica* (1605) en Lipsius' humanistische programma', in: Landtsheer, J. de – Delsaerdt, P. (edd.), *Iam illustravit omnia. Justus Lipsius als lievelingsauteur van het Plantijnse huis (De Gulden Passer 84)*, Vereniging van Antwerpse Bibliofielen (Antwerp), 201-20
- JENNY, L. (1982) 'The Strategy of Form', in: Todorov, T. (ed.), *French Literary Theory Today: A Reader*, Cambridge University Press (Cambridge) & Editions de la Maison des sciences de l'homme (Paris), 34-63 [originally published in French as 'La stratégie de la forme', in: *Poétique* 27 (1976) 257-81]
- JOHANNESSON, K. (1991) *The Renaissance of the Goths in Sixteenth-Century Sweden: Johannes and Olaus Magnus as Politicians and Historians*, University of California Press (Berkeley, California)
- JOHNSTON, J. (2006) *George Eliot and the Discourses of Medievalism (Making the Middle Ages 6)*, Brepols (Turnhout)
- JONG, I.J.F. de – SULLIVAN, J.P. (edd.) (1994) *Modern Critical Theory and Classical Literature (Mnemosyne Supplementum 130)*, Brill (Leiden)
- JOUE, V. (2001) *Poétique des valeurs*, Presses Universitaires de France (Paris)

- KAMPINGA, H. (1917) *De opvattingen over onze oudere vaderlandsche geschiedenis bij de Hollandsche historici der XVIe en XVIIe eeuw*, Nijhoff (The Hague) [a photomechanical reprint, enlarged with an index, was printed by HES (Utrecht) in 1980]
- KASER, M. (1993) *Ius gentium (Forschungen zum römischen Recht 40)*, Böhlau (Cologne)
- KÄSTNER, H. (1998) 'Antikes Wissen für den 'gemeinen Mann'. Rezeption und Popularisierung griechisch-römischer Literatur durch Jörg Wickram und Hans Sachs', in: Guthmüller, B. (ed.), *Latein und Nationalsprachen in der Renaissance (Wolfenbütteler Abhandlungen zur Renaissanceforschung 17)*, Harassowitz (Wiesbaden), 345-78
- KEARNS, M.S. (1999) *Rhetorical Narratology (Stages 16)*, University of Nebraska Press (Lincoln, Nebraska)
- KEITEL, E. (2006) "'Sententia" and Structure in Tacitus Histories 1.12-49', in: *Arethusa* 39, 219-44
- KELLEY, D.R. (1964) 'De Origine Feudorum: The Beginnings of an Historical Problem', in: *Speculum: A Journal of Mediaeval Studies* 39, 207-28
- (1970) *Foundations of Modern Historical Scholarship: Language, Law, and History in the French Renaissance*, Columbia University Press (New York)
- (1988) 'Theory of History', in Schmitt, C.B. – Skinner, Q.R.D. (edd.), *The Cambridge History of Renaissance Philosophy*, Cambridge University Press (Cambridge), 746-61
- KELLY, G. (2008) *Ammianus Marcellinus: The Allusive Historian*, Cambridge University Press (Cambridge)
- KENNEY, E.J. (1969) 'Ovid and the Law', in: *Yale Classical Studies* 21, 241-63
- KESSLER, E. (1971) 'Geschichte: Menschliche Praxis oder kritische Wissenschaft? Zur Theorie der humanistischen Geschichtsschreibung', in: id (ed.), *Theoretiker humanistischer Geschichtsschreibung. Nachdruck exemplarischer Texte aus dem 16. Jahrhundert. Mit einer Einleitung, analytischer Inhaltsübersicht, Bibliographie und Indices (Humanistische Bibliothek Reihe 2: Texte 4)*, Fink (Munich), 7-47
- (1982) 'Das rhetorische Modell der Historiographie', in: Koselleck, R. – Lutz, H. – Rüsen, J. (edd.), *Formen der Geschichtsschreibung (Beiträge zur Historik 4)*, Deutscher Taschenbuch Verlag (Munich), 37-85
- KESTEREN, R.Th. van (2004) *Het verlangen naar de Middeleeuwen. De verbeelding van een historische passie*, Wereldbibliotheek (Amsterdam)

- KIRCHNER, R. (2001) *Sentenzen im Werk des Tacitus (Palingenesia 74)*, Steiner (Stuttgart)
- KNAPE, J. (2003) 'Narratio', in: Ueding, G. (ed.), *Historisches Wörterbuch der Rhetorik*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft (Darmstadt), vol. 6, 98-106
- KOENIGSBERGER, H.G. (2001) *Monarchies, States Generals and Parliaments: The Netherlands in the Fifteenth and Sixteenth Centuries*, Cambridge University Press (Cambridge)
- KOHLER, A. (1999) *Karl V. 1500-1558. Eine Biographie*, Beck (Munich)
- KÖNIG, H.-J. (1969) *Monarchia mundi und Res publica christiana. Die Bedeutung des mittelalterlichen Imperium Romanum für die politische Ideenwelt Kaiser Karls V. und seiner Zeit, dargestellt an ausgewählten Beispielen*, Lüdke bei der Uni (Hamburg)
- KOOIMAN, K. (1922) 'Erasmus en de volkstaal', in: *De nieuwe taalgids* 16, 161-7
- KOPPENOL, J.M. (1998) *Leids heelal. Het Loterijspel (1596) van Jan van Hout*, Verloren (Hilversum)
- KOSSMANN, E.H. (1960) *Politieke theorie in het zeventiende-eeuwse Nederland (Verhandelingen der Koninklijke Nederlandsche Akademie van Wetenschappen. Afdeling Letterkunde. Nieuwe reeks 67.2)*, Noord-Hollandische Uitgevers Maatschappij (Amsterdam)
- KRISTELLER, P.O. (1979) *Renaissance Thought and Its Sources*, Columbia University Press (New York)
- (1990²) [1980] *Renaissance Thought and the Arts: Collected Essays*, Princeton University Press (Princeton, New Jersey)
- KRONENBERG, M.E. (1919) 'De geheimzinnige drukkers Adam Anonymus te Bazel en Hans Luft te Marburg ontmaskerd (1526-28, 1528-30 en 1535)', in: *Het boek. Tweede reeks van het tijdschrift voor boek- en bibliotheekwezen* 9, 240-80
- KUIJPERS, E. (1997) 'Lezen en schrijven. Onderzoek naar het alfabetiseringsniveau in zeventiende-eeuws Amsterdam', in: *Tijdschrift voor sociale geschiedenis* 23, 490-523
- KUIPER, G. (1963) 'Een paar bladzijden poezie van Hugo de Groot uit de eerste jaren na zijn Franse reis', in: *Studenten Almanak van de Vrije Universiteit Amsterdam* 63, 257-79
- LA PENNA, A. (1995) [1983] 'Relativismo e sperimentalismo di Ovidio', in: id., *Da Lucrezio a Persio. Saggi, studi, note*, Sansoni (Milan), 180-203
- LAMONT, K. (2005) *Het wereldbeeld van een zestiende-eeuwse Gentenaar Marcus van Vaernewijck. Een ideeën- en mentaliteitshistorische studie op basis van zijn kroniek, Van die beroerliche tijden (Verhandelingen van de Maatschappij voor*

- Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent* 30), Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde (Ghent)
- LANDFESTER, R. (1972) *Historia magistra vitae. Untersuchungen zur humanistischen Geschichtstheorie des 14. bis 16. Jahrhunderts (Travaux d'Humanisme et Renaissance* 123), Droz (Geneva)
- LANGEREIS, S. (2001) *Geschiedenis als ambacht. Oudheidkunde in de Gouden Eeuw. Arnoldus Buchelius en Petrus Scriverius (Hollandse studiën* 37), Historische Vereniging Holland (Haarlem) & Verloren (Hilversum)
- LAUREYS, M. (1996) 'Leuven als Zentrum des niederländischen Humanismus', in: *Gymnasium. Zeitschrift für Kultur der Antike und humanistische Bildung* 103, 354-74
- (2006) 'Justus Lipsius's "Admiranda" and His Views on the Study of History', in: Wrede, H. – Kunze, M. (eds.), *300 Jahre "Thesaurus Brandenburgicus". Archäologie, Antikensammlungen und antikisierende Residenzausstattungen im Barock (Cyriacus* 2), Biering & Brinkmann (Munich), 153-66
- LAUSBERG, H. (1998) *Handbook of Literary Rhetoric: A Foundation for Literary Study*, Brill (Leiden)
- LEM, G.A.C. van der (1995) *De opstand in de Nederlanden (1555-1609)*, Kosmos-Z&K (Utrecht)
- (2006) *Verbeeldingen van vrijheid. Partijtekens en nationale symboliek in de eerste decennia van de Tachtigjarige Oorlog, 1564-1584 (Van Gelder-lezingen* 4), Geldmuseum (Utrecht)
- LEEUEWENBERG, H.L.Ph. (1998) 'Jacobus Hesius (ca. 1525-1597): priester', in: Akker, Y. van den (ed.), *Het Eemland. Levensbeschrijvingen van bekende en onbekende mensen uit het Eemland*, SPOU (Utrecht), vol. 1, 92-7
- LEFF, M. (1996) 'Commonplaces and Argumentation in Cicero and Quintilian', in: *Argumentation: An International Journal on Reasoning* 10, 445-52
- LEHMANN, P. (1914) *Vom Mittelalter und von der lateinischen Philologie des Mittelalters (Quellen und Untersuchungen zur lateinischen Philologie des Mittelalters* 5.1), Beck (Munich)
- LEIJENHORST, C.G. van (1985) 'Adrianus Cornelii Barlandus', in: Bietenholz, P.G. – Deutscher, Th.B. (edd.), *Contemporaries of Erasmus. A Biographical Register of the Renaissance and Reformation*, University of Toronto Press (Toronto), vol. 1, 95-6

- (1987) ‘Reyner Snoy’, in: Bietenholz, P.G. – Deutscher, Th.B. (edd.), *Contemporaries of Erasmus: A Biographical Register of the Renaissance and Reformation*, 3 vols., University of Toronto Press (Toronto), vol. 3, 261-2
- LEVENE, D. (2010) ‘Sallust’s *Catiline* and Cato the Censor’, in: *Classical Quarterly* 50, 170-91
- LEWIS, C.S. (1954) *English Literature in the Sixteenth Century, Excluding Drama (The Oxford History of English Literature 3)*, Clarendon Press (Oxford)
- LINDBERG, B. (2007) ‘Neologism and Conceptual Change: Some Observations on Political Latin in 17th Century Sweden’, in: Berggren, L. – Henriksén, Ch. (edd.), *Miraculum eruditionis. Neo-Latin Studies in Honour of Hans Helander (Studia Latina Upsaliensia 30)*, Uppsala Universitet (Uppsala), 31-50
- LITTLEWOOD, R.J. (ed.) (2006) *A Commentary on Ovid, Fasti, Book VI*, Oxford University Press (Oxford)
- LOMBARDI, G. (1947) *Sul concetto di “ius gentium” (Pubblicazioni dell’Istituto di Diritto Romano e dei Diritto dell’Oriente Mediterraneo 20)*, Istituto di Diritto Romano (Rome)
- LOOTEN, C. (1895) ‘Jacques de Meyere, historien et poète latin’, in: *Annales du Comité Flamand de France* 22, 52-81
- LYON, B. (1956) ‘Fact and Fiction in English and Belgian Constitutional Law’, in: *Medievalia et Humanistica* 10, 82-101
- MAAS, C. (2008) ‘Het gezicht van de geschiedschrijver. Historiografisch persona bij Reinier Snoy en Hadrianus Barlandus’, in: *Nieuwsbrief Neolatinistenverband* 21, 17-30
- (2010a) “‘Covered in the Thickest Darkness of Forgetfulness’: Humanist Commonplaces and the Defence of Medievalism in Janus Dousa’s Metrical History (1599)”, in: Montoya, A.C. – Romburg, S. van – Anrooij, W. van (edd.), *Early Modern Medievalisms: The Interplay between Scholarly Reflection and Artistic Production (Intersections: Interdisciplinary Studies in Early Modern Culture 15)*, Brill (Leiden), 329-45
- (2010b) “‘Winst staat me tegen.’ Janus Dousa’s geschiedenis in verzen en de representatie van overzeese scheepvaart in de jaren 1595-1602”, in: *De zeventiende eeuw. Cultuur in de Nederlanden in interdisciplinair perspectief* 26, 53-72
- (2011a) ‘Hadrianus Junius’ *Batavia* and the Formation of a Historiographical Canon in Holland’, in: Miert, D. van (ed.), *The Kaleidoscopic Scholarship of Hadrianus Junius (1511-1575): Northern Humanism at the*

- Dawn of the Dutch Golden Age (Brill's Studies in Intellectual History 199)*, Brill (Leiden), 38-68
- (2011b) 'Fides historica en Hollanda simplicitas: Petrus Scriverius' rol in de Bockenbergh-controverse', in: *De zeventiende eeuw. Cultuur in de Nederlanden in interdisciplinair perspectief* 27, 17-36
- MARCHAL, F.J.F. (ed.) (1842) *Catalogue des manuscrits de la Bibliothèque royale des ducs de Bourgogne, publié par ordre du ministre de l'intérieur*, 3 vols., Muquardt (Brussels)
- MARINCOLA, J. (1997) *Authority and Tradition in Ancient Historiography*, Cambridge University Press (Cambridge)
- (2010) 'The "Rhetoric" of History: Intertextuality, and Exemplarity in Historiographical Speeches', in: Pausch, D. (ed.), *Stimmen der Geschichte. Funktionen von Reden in der antiken Historiographie (Beiträge zur Altertumskunde 284)*, De Gruyter (Berlin), 259-89
- MARNEF, G. (1987) *Het Calvinistisch bewind te Mechelen, 1580-1585 (Standen en landen 1987)*, UGA (Kortrijk-Heule)
- (2007) 'Resistance and the Celebration of Privileges in Sixteenth-Century Brabant', in: Pollmann, J. – Spicer, A. (edd.), *Public Opinion and Changing Identities in the Early Modern Netherlands: Essays in Honour of Alastair Duke (Studies in Medieval and Reformation Traditions 121)*, Brill (Leiden), 125-39
- MARX, B. (1980) 'Venedig – "Altera Roma." Transformationen eines Mythos', in: *Quellen und Forschungen aus italienischen Archiven und Bibliotheken* 60, 325-73
- (1998) 'Zwischen Generationskonflikt und Paradigma. Latein und Volgare im Hause Bembo', in: Guthmüller, B. (ed.), *Latein und Nationalsprachen in der Renaissance (Wolfenbütteler Abhandlungen zur Renaissanceforschung 17)*, Harassowitz (Wiesbaden), 31-61
- MASSAUT, J.-P. (1972) 'Erasmus et Saint Thomas', in: Margolin, J.C. (ed.), *Colloquia Erasmi Turonensis. 12e stage international d'études humanistes, Tours 1969 (De Pétrarque à Descartes 24)*, 2 vols., J. Vrin (Paris), vol. 2, 581-611
- MEERTENS, P.J. (1943) *Letterkundig leven in Zeeland in de zestiende en in de eerste helft der zeventiende eeuw (Verhandelingen der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, Afdeling Letterkunde, Nieuwe Reeks 48.1)*, Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij (Amsterdam)
- MELVILLE, G. (1987) 'Vorfahren und Vorgänger. Spätmittelalterliche Genealogien als dynastische Legitimation', in: Schuler, P.-J. (ed.), *Die Familie als sozialer und historischer Verband. Untersuchungen zum Spätmittelalter und zur frühen Neuzeit*, Thorbecke (Sigmaringen), 203-309

- MENDYK, S.A.E. (1989) *Speculum Britanniae: Regional Study, Antiquarianism, and Science in Britain to 1700*, University of Toronto Press (Toronto)
- MERLI, E. (2000) *Arma canant alii. Materia epica e narrazione elegiaca nei Fasti di Ovidio (Studi e testi 16)*, Università degli Studi di Firenze, Dipartimento di Scienze dell'Antichità "Giorgio Pasquali" (Florence)
- MERTENS, D. (1983) 'Früher Buchdruck und Historiographie. Zur Rezeption historiographischer Literatur im Bürgertum des deutschen Spätmittelalters beim Übergang vom Schreiben zum Drucken', in: Moeller, B. – Patze, H. – Stackmann, K. (edd.), *Studien zum städtischen Bildungswesen des späten Mittelalters und der frühen Neuzeit. Bericht über Kolloquien der Kommission zur Erforschung der Kultur des Spätmittelalters 1978 bis 1981 (Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften in Göttingen. Philologisch-historische Klasse, dritte Folge 137)*, Vandenhoeck & Ruprecht (Göttingen), 83-111
- (1992) 'Mittelalterbilder in der Frühen Neuzeit', in: Althoff, G. (ed.), *Die Deutschen und ihr Mittelalter. Themen und Funktionen moderner Geschichtsbilder vom Mittelalter*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft (Darmstadt), 29-54
- MILLER, J.F. (1991) 'The Poetics of the *Fasti*', in: id., *Ovid's Elegiac Festivals: Studies in the "Fasti"* (*Studien zur klassischen Philologie 55*), Peter Lang (Frankfurt am Main), 8-43
- (2003) 'Ovid's *Fasti* and the Neo-Latin Christian Calendar Poem', in: *International Journal of the Classical Tradition* 10, 173-86
- MOMMSEN, Th.E. (1942) 'Petrarch's Conception of the "Dark Ages"', in: *Speculum* 17, 226-42
- MONTOYA, A.C. – ROMBURGH, S. van – ANROOIJ, W. van (2011) 'Introduction: Questioning Early Modern Medievalisms', in: idd. (edd.), *Early Modern Medievalisms: The Interplay between Scholarly Reflection and Artistic Production (Intersections: Interdisciplinary Studies in Early Modern Culture 15)*, Brill (Leiden), 1-15
- MOOS, P. von (1988) *Geschichte als Topik. Das rhetorische Exemplum von der Antike zur Neuzeit und die historiae im "Policraticus" Johanns von Salisbury (Ordo. Studien zur Literatur und Gesellschaft des Mittelalters und der frühen Neuzeit 2)*, Olms (Hildesheim)
- MOREAU, G. (1985) 'Charles (II) de Croy', in: Bietenholz, P.G. – Deutscher, Th.B. (edd.), *Contemporaries of Erasmus: A Biographical Register of the Renaissance and Reformation*, 3 vols., University of Toronto Press (Toronto), vol. 1, 364-5

- MORFORD, M. (1991) 'How Tacitus Defined Liberty', in: *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt. Geschichte und Kultur Roms im Spiegel der neueren Forschung*, series 2: *Prinzipat*, vol. 33: *Sprache und Literatur*, pt. 5, 3420-50
- (1993) 'Tacitean Prudentia and the Doctrines of Justus Lipsius', in: Luce, T.J – Woodman, A.J. (edd.), *Tacitus and the Tacitean Tradition*, Princeton University Press (Princeton, New Jersey), 129-151
- (2001) 'Theatrum hodiernae vitae: Lipsius, Vaenius, and the Rebellion of Civilis', in: Enenkel, K.A.E. – Jong, J.L. de – Landtsheer, J. de (edd.), *Recreating Ancient History: Episodes from the Greek and Roman Past in the Arts and Literature of the Early Modern Period (Intersections 1)*, Brill (Leiden), 57-74
- MOSS, A. (1996) *Printed Commonplace-Books and the Structuring of Renaissance Thought*, Clarendon (Oxford)
- (1999) 'Literary Imitation in the Sixteenth Century: Writers and Readers, Latin and French', in: Norton, G.P. (ed.), *The Cambridge History of Literary Criticism*, vol. 3: *The Renaissance*, Cambridge University Press (Cambridge), 107-18
- (2003) *Renaissance Truth and the Latin Language Turn*, Oxford University Press (Oxford)
- MOUT, M.E.H.N. (1985) 'In het schip: Justus Lipsius en de Nederlandse Opstand tot 1591', in: ead. – Groenveld, S. – Schöffers, I. (edd.), *Bestuurders en geleerden. Opstellen over onderwerpen uit de Nederlandse geschiedenis van de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw, aangeboden aan Prof. Dr. J.J. Woltjer bij zijn afscheid als hoogleraar van de Rijksuniversiteit te Leiden*, De Bataafsche Leeuw (Amsterdam), 55-64
- (1986) 'Van arm vaderland tot eendrachtige republiek. De rol van politieke theorieën in de Nederlandse Opstand', in: *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden* 101, 345-65
- (1991) *Het gezicht der vrijheid. Das Gesicht der Freiheit*, Rijksuniversiteit Leiden
- (1993) "'Het Bataafse oor": de lotgevallen van Erasmus' adagium *Auris Batava* in de Nederlandse geschiedschrijving', in: *Mededeelingen der Koninklijke Nederlandsche Akademie van Wetenschappen, Afdeling Letterkunde*, new series, 56, 77-102
- (2000) 'Erasmianischer Humanismus und reformierter Protestantismus zur Zeit a Lascos', in: Strohm, Ch. (ed.), *Johannes a Lasco (1499-1560). Polnischer Baron, Humanist und europäischer Reformator. Beiträge zum internationalen*

- Symposium vom 14.-17. Oktober 1999 in der Johannes a Lasco Bibliothek Emden (Spätmittelalter und Reformation, neue Reihe 14)*, Mohr Siebeck (Tübingen), 21-34
- (2004) 'Humanists and Politics in an Age of Strife', in: Dijkhuizen, J.F. van – et al. (edd.), *Living in Posterity: Essays in Honour of Bart Westerweel*, Verloren (Hilversum), 191-6
- MULDER-BAKKER, A. (1987) 'Heilige maagden aan de Maas', in: Ebels-Hoving, B. – Santing, C.G. – Tilmans, C.P.H.M. (edd.), *Genoechlicke ende lustige historiën. Laatmiddeleeuwse geschiedschrijving in Nederland (Middeleeuwse studies en bronnen 4)*, Verloren (Hilversum), 121-39
- MURGATROYD, P. (2005) *Mythical and Legendary Narrative in Ovid's Fasti (Mnemosyne Supplement 263)*, Brill (Leiden-Boston)
- NEDDERMEYER, U. (1988) *Das Mittelalter in der deutschen Historiographie vom 15. bis zum 18. Jahrhundert. Geschichtsgliederung und Epochenverständnis in der frühen Neuzeit (Kölner historische Abhandlungen 34)*, Böhlau (Cologne)
- NÈVE, F. (1890) *La renaissance des lettres et l'essor de l'érudition ancienne en Belgique*, Louvain
- NEWLANDS, C.E. (1995) *Playing with Time: Ovid and the Fasti (Cornell Studies in Classical Philology 55)*, Cornell University Press (Ithaca, New York)
- (2004/2005) 'The Other John Gower and the First English Translation of Ovid's *Fasti*', in: *Hermathena* 177/178, 251-65
- NIEROP, H.F.K. van (1984) *Van ridders tot regenten. De Hollandse adel in de zestiende en de eerste helft van de zeventiende eeuw*, De Bataafsche Leeuw (Dieren)
- (1999) 'The Nobility and the Revolt of the Netherlands: Between Church and King, and Protestantism and Privileges', in: id. – Benedict, Ph. – Marnef, G. – Venard, M. (eds.), *Reformation, Revolt, and Civil War in France and the Netherlands 1555-1585 (Verhandelingen van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, afdeling Letterkunde, nieuwe serie 176)*, Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (Amsterdam), 51-68
- (2001) 'The Nobles and the Revolt', in: Darby, G. (ed.), *The Origins and Development of the Dutch Revolt*, Routledge (London), 48-66
- NIJHOFF, W. – KRONENBERG, M.E. (1923-1971) *Nederlandsche bibliographie van 1500 tot 1540*, 8 vols., Martinus Nijhoff (The Hague)
- NORDSTRÖM, J. (1933) *Moyen âge et Renaissance. Essai historique*, Stock (Paris)
- NUFFEL, H. van (1966) 'Marcus van Vaernewijck en de beroerlijke tijden in de Nederlanden', in: *Standen en landen* 40, 113-45

- (1979) ‘Vaernewijck, Marcus van’, in: Maton, J. (ed.), *Nationaal biografisch woordenboek*, Paleis der Academiën (Brussels), vol. 8, 795-809
- O’GORMAN, E. (2009) ‘Intertextuality and Historiography’, in: Feldherr, A. (ed.), *The Cambridge Companion to the Roman Historians*, Cambridge University Press (Cambridge), 231-42
- OSMOND, P. – PADE, M. (1999) ‘Historiography, Classical’, in: Grendler, P.F. (ed.), *Encyclopedia of the Renaissance*, 6 vols., Scribner (New York), vol. 3, 154-65
- PAPY, J. (1996) ‘La poésie de Juste Lipse. Esquisse d’une évaluation critique de sa technique poétique’, in: Mouchel, Ch. (ed.), *Juste Lipse (1547-1606) en son temps. Actes du colloque de Strasbourg, 1994 (Colloques, congrès et conférences sur la Renaissance 6)*, Champion (Paris), 163-214
- (2002) ‘The Use of Medieval and Contemporary Sources in the History of Louvain of Justus Lipsius (1547-1606): The *Lovanium* (1605) as a Case of Humanist Historiography’, in: *Lias: Sources and Documents Relating to the Early Modern History of Ideas* 29, 45-62
- PARKER, G. (1979) [1977] *The Dutch Revolt*, Penguin Books (Harmondsworth)
- PASCO-PRANGER, M. (2000) ‘*Vates operosus*: Vatic Poetics and Antiquarianism in Ovid’s *Fasti*’, in: *Classical World* 93, 275-91
- PELT, R.J. van – TIETHOFF-SPLIETHOFF, M.E. (edd.) (1984) *Het Binnenhof. Van grafelijke residentie tot regeringscentrum*, De Bataafse Leeuw (Dieren)
- PFISTER, M. (1985) ‘Konzepte der Intertextualität’, in: id. – Broich, U. (eds.), *Intertextualität. Formen, Funktionen, anglistische Fallstudien (Konzepte der Sprach- und Literaturwissenschaft 35)*, Niemeyer (Tübingen), 1-30
- PHELAN, J. (1996) *Narrative as Rhetoric: Technique, Audiences, Ethics, Ideology*, Ohio State University Press (Columbus, Ohio)
- (2005) ‘Rhetorical Approaches to Narrative’, in: Herman, D. – Jahn, M. – Ryan, M.-L. (edd.), *The Routledge Encyclopedia of Narrative Theory*, Routledge (London), 500-4
- PIGMAN III, G.W. (1980) ‘Versions of Imitation in the Renaissance’, in: *Renaissance Quarterly* 33, 1-32
- PINKSE, V.C.C.J. (1972) ‘Het Goudse kuithier. Gouda’s welvaren in de late middeleeuwen, 1400-1568’, in: Scheygrond, A. (ed.), *Gouda zeven eeuwen stad. Hoofdstukken uit de geschiedenis van Gouda. Uitgegeven bij de herdenking van het 700-jarig bestaan van de stad Gouda in 1972*, Oudheidkundige Kring ‘Die Goude’ (Gouda), 91-128
- PIRENNE, H. (1928) ‘La duchesse Aleyde de Brabant et le “De regimine Iudaeorum” de S. Thomas d’Aquin’, in: *Bulletin de l’Académie royale de Belgique, Classe des*

Lettres et des Sciences morales et politiques 5th ser., 14, no. 3, 45-55 (also in: *Le Moyen-Âge. Bulletin d'histoire et de philologie* 29 (1928); and in: *Revue néoscholastique de philosophie* 30 (1928) 193-205; and in: *Revue du Nord. Histoire & archéologie. Nord de la France, Belgique, Pays Bas* 16 (1930), nr. 61, 52ff.)

- PIRENNE, L.P.L. (1960) [1959] 's-Hertogenbosch tussen Atrecht en Utrecht. Staatkundige geschiedenis 1576-1579', in: *Bijdragen tot de geschiedenis inzonderheid van het oud hertogdom Brabant* 43, 5-308 [originally published in 1959 as a dissertation by the Sint-Norbertusdrukkerij in Tongerlo]
- PLEIJ, H. (1992) 'De betekenis van de beginnende drukpers voor de ontwikkeling van de Nederlandse literatuur in Noord en Zuid', in: *Spektator* 21, 227-63
- (2007) *Het geveugelde woord. Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1400-1560 (Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 2)*, Bakker (Amsterdam)
- PLETT, H.F. (ed.) (1994) *Renaissance-Poetik. Renaissance Poetics*, De Gruyter (Berlin)
- POCOCK, J.G.A. (1987) 'The Concept of a Language and the *métier d'historien*: Some Considerations on Practice', in: Pagden, A. (ed.), *The Languages of Political Theory in Early-Modern Europe*, Cambridge University Press (Cambridge), 19-40
- POEL, M.G.M. van der (1997) *Cornelius Agrippa: The Humanist Theologian and His Declamations (Brill's Studies in Intellectual History 77)*, Brill (Leiden)
- PORTEMAN, K. – SMITS-VELDT, M.B. (2008) *Een nieuw vaderland voor de muzen. Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1560-1700 (Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 3)*, Bakker (Amsterdam)
- POTTHAST, A. (1896²) [1862-1868] *Wegweiser durch die Geschichtswerke des europäischen Mittelalters bis 1500*, 2 vols., Weber (Berlin)
- POUJOL, J. (1957) 'Jean Ferrault on the King's Privileges', in: *Studies in the Renaissance* 4, 15-26
- POWELL, J.G.F. (1998) 'Latin', in: Price, G. (ed.), *Encyclopedia of the Languages of Europe*, Blackwell (Oxford), 286-93
- RABIL Jr, A. (1991) *Knowledge, Goodness, and Power: The Debate over Nobility among Quattrocento Italian Humanists (Medieval & Renaissance Texts & Studies 88)*, Medieval & Renaissance Texts & Studies (Binghamton, New York)
- RABINOWITZ, P.J. (1987) *Before Reading: Narrative Conventions and the Politics of Interpretation*, Cornell University Press (Ithaca, New York)
- RAMMINGER, J. (2005) 'A Commentary? Ermolao Barbaro's Supplement to Dioscurides', in: Pade, M. (ed.), *On Renaissance Commentaries (Noctes Neolatinae 4)*, Olms (Hildesheim), 65-85

- (2010) 'Humanists and the Vernacular: Creating the Terminology for a Bilingual Universe', in: *Renæssanceforum* 6, 1-22
- RANKE, L. von (1824) *Geschichten der romanischen und germanischen Völker, von 1494 bis 1535*, Leipzig
- REGT, W.M.G. (1924) 'Does (Johan van der) (2)', in: Blok, P.J. – Molhuysen, P.C. (edd.), *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, Sijthoff (Leiden), vol. 6, 425-9
- RIBHEGGE, W. (1998) 'Latein und die nationalen Sprachen bei Erasmus von Rotterdam, Martin Luther und Thomas More', in: Guthmüller, B. (ed.), *Latein und Nationalsprachen in der Renaissance (Wolfenbütteler Abhandlungen zur Renaissanceforschung 17)*, Harassowitz (Wiesbaden), 151-80
- RICH, J. (2011) 'Structuring Roman History: The Consular Year and the Roman Historical Tradition', in: *Histos: The On-line Journal of Ancient Historiography* 5, 1-43 [a previous version was published in 2009 in: Chaplin, J.D. – Kraus, C.S. (edd.), *Livy*, Oxford University Press (Oxford), 118-47]
- RIDDER-SYMOENS, H. de (1978) 'De universitaire vorming van de Brabantse stadsmagistraat en stadsfunctionarissen. Leuven en Antwerpen, 1430-1580', in: *Varia historica Brabantica* 6-7, 21-126
- (1995) 'Education and Literacy in the Burgundian-Habsburg Netherlands', in: *Canadian Journal of Netherlandic Studies* 16, 6-21
- RIJSWIJK, B. van (1900) *Geschiedenis van het Dordtsche stapelrecht*, Nijhoff (The Hague)
- ROEFS, V.J.G. (1942) *De Egmondsche abtenkroniek van Iohannes a Leydis O.Carm.*, Alberts (Sittard)
- ROERSCH, L. (1880-1883) 'Gevaerts (Jean-Gaspard)', in: *Biographie nationale*, Bruylant-Christophe (Brussels), vol. 7, 694-700
- RORTY, R. (1982) *Consequences of Pragmatism (Essays 1972-1980)*, University of Minnesota Press (Minneapolis, Minnesota)
- RUBIÉS, J.-P. (1994) 'Nero in Tacitus and Nero in Tacitism: The Historian's Craft', in: Elsner, J. – Masters, J. (edd.), *Reflections of Nero: Culture, History, and Representation*, University of North Carolina Press (Chapel Hill, North Carolina), 29-47
- RUBINSTEIN, N. (1973) 'Il Medio Evo nella storiografia italiana del Rinascimento', in: Branca, V. (ed.), *Concetto, storia, miti e immagini del medio evo. XIV Corso internazionale di cultura, Venezia 2-23 sett. 1972 (Civiltà europea e civiltà veneziana: aspetti e problemi 7)*, Sansoni (Florence), 429-48

- RUMMEL, E. (1989) *Erasmus and His Catholic Critics (Bibliotheca humanistica & reformatrica 45)*, 2 vols., De Graaf (Nieuwkoop)
- (1995) *The Humanist-Scholastic Debate in the Renaissance & Reformation (Harvard Historical Studies 120)*, Harvard University Press (Cambridge, Massachusetts)
- RUTZ, W. (1984) 'Das Bild des Dareios bei Curtius Rufus', in: *Würzburger Jahrbücher für die Altertumswissenschaft* 10, 147-59
- SABBAH, G. (1978) *La méthode d'Ammien Marcellin. Recherches sur la construction du discours historique dans les Res Gestae*, Les Belles Lettres (Paris)
- SAILOR, D. (2008) *Writing and Empire in Tacitus*, Cambridge University Press (Cambridge)
- SAINSAULIEU, J. (ed.) (1985) *Le sacre des rois. Actes du Colloque International d'Histoire sur les Sacres et Couronnements Royaux (Reims 1975)*, Les Belles Lettres (Paris)
- SALMON, J.H.M. (1980) 'Cicero and Tacitus in Sixteenth-Century France', in: *American Historical Review* 85, 307-31
- SANDERS, W. (1974) *Der Leidener Willeram. Untersuchungen zu Handschrift, Text und Sprachform (Medium aevum 27)*, Fink (Munich)
- SCHAD, S. (2007) *A Lexicon of Latin Grammatical Terminology (Studia erudita 6)*, Serra (Pisa)
- SCHAEFFER, P. (1976) 'The Emergence of the Concept "Medieval" in Central European Humanism', in: *Sixteenth Century Journal* 7, n° 2, 21-30
- SCHAHADAT, S. (1995) 'Intertextualität: Lektüre – Text – Intertext', in: Pechlivanos, M. – et al. (edd.), *Einführung in die Literaturwissenschaft*, Metzler (Stuttgart), 366-77
- SHELLHASE, K.C. (1976) *Tacitus in Renaissance Political Thought*, University of Chicago Press (Chicago, Illinois)
- SCHLECHTA, K. (ed.) (1954-1956) *Friedrich Nietzsche. Werke in drei Bänden*, 3 vols., Hanser (Munich)
- SCHMIDT, H. (2003) 'Zur "Ideologie" der friesischen Freiheit im Mittelalter', in: Lengen, H. van (ed.), *Die friesische Freiheit des Mittelalters. Leben und Legende, Ostfriesische Landschaft (Aurich)*, 318-45
- SCHMIDT, P.G. (1991) 'Das Mittelalterbild hessischer Humanisten', in: Buck, A. (ed.), *Humanismus und Historiographie. Rundgespräche und Kolloquien*, VCH, Acta Humaniora (Weinheim), 137-43

- (2010) ‘Janus Dousa, *Annales Hollandiae* – Dichtung oder Geschichtswerk?’, in: Lefèvre, E. – Schäfer, E. (eds.), *Ianus Dousa. Neulateinischer Dichter und klassischer Philologe (NeoLatina 17)*, Narr (Tübingen), 189-96
- SCHMITZ, Th.A. (2007) *Modern Literary Theory and Ancient Texts: An Introduction*, Blackwell (Malden, Massachusetts) [originally published in 2002 as *Moderne Literaturtheorie und antike Texte*, Wissenschaftliche Buchgesellschaft (Darmstadt)]
- SCHÖFFER, I. (1975) ‘The Batavian Myth During the Sixteenth and Seventeenth Centuries’, in: Bromley, J.S. – Kossmann, E.H. (edd.), *Some Political Mythologies: Papers Delivered to the Fifth Anglo-Dutch Historical Conference (Britain and the Netherlands 5)*, Nijhoff (The Hague), 78-101
- SCHRYVER, R. de (1990) *Historiografie. Vijfentwintig eeuwen geschiedschrijving van West-Europa (Ancorae 8)*, Universitaire Pers Leuven (Louvain) & Van Gorcum (Assen)
- SEARLE, J.R. (1969) *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*, Cambridge University Press (Cambridge)
- SHARPE, K. (2000) *Reading Revolutions: The Politics of Reading in Early Modern England*, Yale University Press (New Haven, Connecticut)
- SHERMAN, W.H. (1995) *John Dee: The Politics of Reading and Writing in the English Renaissance*, University of Massachusetts Press (Amherst, Massachusetts)
- SIDWELL, K. (2010) ‘Intimations of Irish: O’Meara’s *Ormonius* and the Display of Vernacular Learning’, in: *Renæssanceforum* 6, 141-8
- SIJS, N. van der (2004) *Taal als mensenwerk. Het ontstaan van het ABN*, SDU (The Hague)
- SIJS, N. van der – WILLEMYNS, R. (2009) *Het verhaal van het Nederlands. Een geschiedenis van twaalf eeuwen*, Bakker (Amsterdam)
- SINCLAIR, P. (1995) *Tacitus the Sententious Historian: A Sociology of Rhetoric in Annales 1-6*, Pennsylvania State University Press (University Park, Pennsylvania)
- SKINNER, Q.R.D. (1978) *The Foundations of Modern Political Thought*, 2 vols., Cambridge University Press (Cambridge)
- (1998) *Liberty Before Liberalism*, Cambridge University Press (Cambridge)
- (1999) ‘Rhetoric and Conceptual Change’, in: *Finnish Yearbook of Political Thought* 3, 60-73 [also published in: id. (2002), *Visions of Politics*, vol. 1: *Regarding Method*, Cambridge University Press (Cambridge), 175-87]
- SLICHER VAN BATH, B.H. (1949) [1948] ‘Hoe werd de volkstaal in het middeleeuws Latijn genoemd?’, in: id., *Herschreven historie. Schetsen en studiën op het gebied*

- der middeleeuwse geschiedenis*, Brill (Leiden), 22-9 [originally appeared in: *Bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlanden* 2 (1948) 233-7]
- SMET, G. de (1970) 'Eerherstel voor Jan Gymnick', in: *Wetenschappelijke tijdingen* 29, 119-24
- SMIT, J. (1925/1926) 'Een bijdrage tot de geschiedenis van het Hollandsche archiefdépôt te Gouda', in: *Nederlandsch Archievenblad* 33, 141-60
- SMITH, R.J. (1987) *The Gothic Bequest: Medieval Institutions in British Thought, 1688-1863*, Cambridge University Press (Cambridge)
- SMOLINSKY, H. (1998) 'Sprachenstreit in der Theologie? Latein oder Deutsch für Bibel und Liturgie – ein Problem der katholischen Kontroverstheologen des 16. Jahrhunderts', in: Guthmüller, B. (ed.), *Latein und Nationalsprachen in der Renaissance (Wolfenbütteler Abhandlungen zur Renaissanceforschung 17)*, Harassowitz (Wiesbaden), 181-200
- SNOEP, D.P. (1975) *Praal en propaganda. Triumfalia in de Noordelijke Nederlanden in de 16de en 17de eeuw. Pomp and Propaganda. Pageantry in the Northern Netherlands in the 16th and 17th Century*, Canaletto (Alphen aan de Rijn)
- SPITZ, L.W. (1962) 'Ideas of Liberty in German Humanism', in: *Church History* 31, 336-49
- STACKELBERG, J. von (1956) 'Das Bienengleichnis. Ein Beitrag zur Geschichte der literarischen Imitatio', in: *Romanische Forschungen* 68, 271-93
- STECHEER, J. (1876) 'De Meyer (Jacques)', in: *Biographie nationale*, Bruylant-Christophe (Brussels), vol. 5, 534-50
- STEGNER, K. (2004) *Die Verwendung der Sentenz in den Historien des Tacitus*, Steiner (Stuttgart)
- STEIN, R. (1994) *Politiek en historiografie. Het ontstaansmilieu van Brabantse kronieken in de eerste helft van de vijftiende eeuw*, Peeters (Louvain)
- STERKENBURG, P.G.J. van (1984) *Van woordenlijst tot woordenboek. Inleiding tot de geschiedenis van woordenboeken van het Nederlands*, Brill (Leiden)
- STOETT, F.A. (1923-1925⁴) [1901] *Nederlandsche spreekwoorden, spreekwijzen, uitdrukkingen en gezegden*, 2 vols., Thieme (Zutphen)
- STRAETEN, J. van der (1952) *Het Charter en de Raad van Kortenberg (Recueil de travaux d'histoire et de philologie, third series, 46-7)*, Universiteitsbibliotheek (Brussels)
- STRAUSS, G. (1959) *Sixteenth-Century Germany: Its Topography and Topographers*, University of Wisconsin Press (Madison, Wisconsin)

- STRUBBE, E.I. (1954) *Inleiding tot de historische critiek*, N.V. Standaard-Boekhandel (Antwerp) [an earlier version appeared in 1948 as *Overzicht van de historische critiek*, Ghent]
- SUÉ, S. (1979) 'Justus Lipsius en Jan van Hout: politieke en filologische aspecten van een vriendschap', in: *Handelingen der Koninklijke Zuidnederlandse Maatschappij voor taal- en letterkunde en geschiedenis* 33, 265-87
- SULEIMAN, S.R. – CROSMAN, I. (edd.) (1980) *The Reader in the Text: Essays on Audience and Interpretation*, Princeton University Press (Princeton, New Jersey)
- TAAAL, J. (1957) *De archieven van de Goudse kloosters*, Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen (The Hague)
- TAAVITSAINEN, I. (2002) 'Historical Discourse Analysis', in: Fanego, T. – Méndez-Naya, B. – Seoane, E. (edd.), *Sounds, Words, Texts, and Change: Selected Papers From 11 ICEHL, Santiago de Compostela, 7-11 September 2000 (Amsterdam Studies in the Theory and History of Linguistic Science. Series 4: Current Issues in Linguistic Theory 224)*, Benjamins (Amsterdam), 201-26
- TANIS, J. – HORST, D.R. (1993) *Images of Discord: A Graphic Interpretation of the Opening Decades of the Eighty Years' War. De tweedracht verbeeld. Prentkunst als propaganda aan het begin van de Tachtigjarige Oorlog*, Bryn Mawr College Library (Bryn Mawr)
- TASSERON, L. (1956) *Twaalf eeuwen Binnenhof*, Stols (The Hague)
- TATEO, F. (1967) *Tradizione e realtà nell'Umanesimo italiano*, Dedalo Libri (Bari)
- TIGELAAR, J. (2006) *Brabants historie ontvouwd. Die alder excellenste cronyke van Brabant en het Brabantse geschiedbeeld anno 1500 (Middeleeuwse studies en bronnen 98)*, Verloren (Hilversum)
- TILMANS, K. (1988) *Aurelius en de Divisiechroniek van 1517. Historiografie en humanisme in Holland in de tijd van Erasmus (Hollandse studiën 21)*, Verloren (Hilversum) & Historische Vereniging Holland (Dordrecht)
- (1992) *Historiography and Humanism in Holland in the Age of Erasmus: Aurelius and the Divisiechroniek of 1517 (Bibliotheca Humanistica & Reformatoria 51)*, De Graaf (Nieuwkoop)
- (2002a) 'Republikeins burgerschap en civic humanism in de Bourgondisch-Habsburgse Nederlanden (1477-1566)', in: ead. – Kloek, J. (edd.), *Burger. Een geschiedenis van het begrip 'burger' in de Nederlanden van de Middeleeuwen tot de 21ste eeuw (Reeks Nederlandse begripsgeschiedenis 4)*, Amsterdam University Press (Amsterdam), 79-97

- (2002b) ‘Republican Citizenship and Civic Humanism in the Burgundian-Habsburg Netherlands (1477-1566)’, in: Gelderen, M.A.J. van – Skinner, Q.R.D. (edd.), *Republicanism: A Shared European Heritage*, vol. 1: *Republicanism and Constitutionalism in Early Modern Europe*, Cambridge University Press (Cambridge), 101-27
- TJOELKER, N. (2010) ‘Jesuit Image Rhetoric in Latin and the Vernacular: The Latin and Dutch Emblems of the *Imago Primi Saeculi*’, in: *Renæssanceforum* 6, 97-118
- TOFFANIN, G. (1972²) [1921] *Machiavelli e il “Tacitismo.” La “politica storica” al tempo della controriforma (Esperienze 12)*, Guida Editori (Naples)
- TOMPKINS, J.P. (ed.) (1980) *Reader-Response Criticism: From Formalism to Post-Structuralism*, Johns Hopkins University Press (Baltimore, Maryland)
- TOORN, M.C. van den – et al. (1997) *Geschiedenis van de Nederlandse taal*, Amsterdam University Press (Amsterdam)
- TOURNOY, G. – PAPY, J. – LANDTSHEER, J. de (edd.) (1997) *Lipsius en Leuven. Catalogus van de tentoonstelling in de Centrale Bibliotheek te Leuven, 18 september - 17 oktober 1997 (Supplementa humanistica Lovaniensia 13)*, Universitaire Pers Leuven (Louvain)
- TRACY, J.D. (1978) *The Politics of Erasmus: A Pacifist Intellectual and His Political Milieu*, University of Toronto Press (Toronto)
- (1985) *A Financial Revolution in the Habsburg Netherlands: “Renten” and “Renteniers” in the County of Holland, 1515-1565*, University of California Press (Berkeley, California)
- (1990) *Holland under Habsburg Rule, 1506-1566: The Formation of a Body Politic*, University of California Press (Berkeley, California)
- TUYNMAN, P. (1977) ‘Petrus Scriverius, 12 January 1576-30 April 1660’, in: *Quaerendo* 7, 5-45
- USPENSKY, B.A. (1973) *A Poetics of Composition: The Structure of the Artistic Text and Typology of a Compositional Form*, University of California Press (Berkeley, California)
- UYTTEBROUCK, A. (1975) *Le gouvernement du duché de Brabant au bas Moyen Âge (1355-1430) (Travaux de la Faculté de Philosophie et Lettres de l’Université Libre de Bruxelles 59)*, 2 vols., Éditions de l’Université de Bruxelles (Brussels)
- UYTVEN, R. van (1961) *Stadsfinanciën en stadseconomie te Leuven van de XIIe tot het einde der XVIe eeuw (Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schoone Kunsten van België, jaargang 23, n° 44)*, Paleis der Academiën (Brussels)

- (1963) ‘Peter Couthereel en de troebelen te Leuven van 1350 tot 1363’, in: *Mededelingen Geschied- en Oudheidkundige Kring voor Leuven* 3, 63-97
- (1964) ‘Dieve (Divaeus), Petrus van’, in: Maton, J. (ed.), *Nationaal biografisch woordenboek*, Paleis der Academiën (Brussels), vol. 1, 406-10
- (1966) ‘Standenprivileges en –beden in Brabant onder Jan I (1290-1293)’, in: *Revue belge de philologie et d’histoire* 44, 413-56
- (1969) ‘De rechtsgeldigheid van de Brabantse Blijde Inkomst van 3 januari 1356’, in: *Tijdschrift voor Geschiedenis* 82, 39-48
- (1980) *Leuven, “de beste stad van Brabant”*, vol. 1: *De geschiedenis van het stadsgewest Leuven tot omstreeks 1600*, Stadsbestuur (Louvain)
- VANDERHEYDEN, J.F. (1959) *De Livius-vertaling van 1541. Kanttekeningen bij de Opdracht en Livius-uitgave van Jan Gymnick (Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde 15)*, Secretarie der Academie (Ghent)
- VANDERJAGT, A. (2005) ‘Practicing Nobility in Fifteenth-Century Burgundian Courtly Culture: Ideology and Politics’, in: Knechtges, D.R. – Vance, E. (edd.), *Rhetoric and the Discourses of Power in Court Culture: China, Europe, and Japan*, University of Washington Press (Seattle, Washington), 321-41
- VANDERLINDEN, H. (1902) ‘Le premier manuscrit original des “Res Lovanienses” de Divaeus (1564-1565)’, in: *Compte-rendu des séances de la Commission royale d’histoire, ou, Recueil de ses bulletins*, 5th series, nr. 71, 107-50 (of is het *Bulletin de la Commission Royale d’Histoire* 1902, 107-50?)
- VARGA, L. (1932) *Das Schlagwort vom “finsternen Mittelalter” (Veröffentlichungen des Seminars für Wirtschafts- und Kulturgeschichte an der Universität Wien 8)*, Rudolf M. Rohrer (Baden bei Wien)
- VERMASEREN, B.A. (1941) *De katholieke Nederlandsche geschiedschrijving in de XVIe en XVIIe eeuw over den opstand*, Van Aelst (Maastricht) [a photomechanical reprint with some additions was published by Dykstra (Leeuwarden) in 1981]
- (1949) ‘Het ontstaan van Hadrianus Junius’ *Batavia*’, in: *Huldeboek Pater Dr Bonaventura Kruitwagen O.F.M., aangeboden op Sint Bonaventura, 14 juli 1949 ter gelegenheid van zijn gouden priesterfeest en zijn vijf en zeventigste verjaardag*, Nijhoff (The Hague), 407-26
- (1955) ‘De werkzaamheid van Janus Dousa Sr († 1604) als geschiedschrijver van Holland’, in: *Bijdragen en mededelingen van het Historisch Genootschap* 69, 49-107
- (1956) ‘P.C. Bockenbergh (1548-1617), historieschrijver der Staten van Holland’, in: *Bijdragen en mededelingen van het Historisch Genootschap* 70, 1-81

- VERMEULEN, Y.G. (1986) “*Tot profijt en genoeg.*” *Motiveringen voor de produktie van Nederlandstalige gedrukte teksten, 1477-1540*, Wolters-Noordhoff/Forsten (Groningen)
- VIAENE, A. (1952) ‘Jacob de Meyere. Een herdenking’, in: *Annales de la Société d’Emulation de Bruges* 89, 5-13
- VICKERS, B. (2000) ‘The Myth of Francis Bacon’s “Anti-Humanism”’ in: Kraye, J. – Stone, M.W.F. (edd.), *Humanism and Early Modern Philosophy (London Studies in the History of Philosophy 1)*, Routledge (London), 135-58
- VISSCHER, L.G. (1846a) ‘Over de belegering van Leiden en het kapiteinschap van Johan van der Does. 1574’, in: *Kronijk van het Historisch Genootschap te Utrecht* 2, 150-61
- (1846b) ‘Reinier Snoy’, in: *Kronijk van het Historisch Gezelschap te Utrecht* 2, 173-6
- VOCHT, H. de (1934) *Monumenta humanistica Lovaniensia: Texts and Studies about Louvain Humanists in the First Half of the XVIth Century: Erasmus, Vives, Dorpius, Clenardus, Goes, Moringus (Humanistica Lovaniensia 4)*, Librairie Universitaire (Louvain)
- (1951-1955) *History of the Foundation and the Rise of the Collegium Trilingue Lovaniense, 1517-1550 (Recueil de travaux d’histoire et de philologie, 3e série 42; 4e série 4-5, 10) (Humanistica Lovaniensia 10-13)*, 4 vols., Bibliothèque de l’Université (Louvain)
- VOIGT, G. (1856-1863) *Enea Silvio de’ Piccolomini als Papst Pius der Zweite und sein Zeitalter*, 3 vols., Georg Reimer (Berlin)
- (1880-1881²) [1859] *Die Wiederbelebung des classischen Alterthums oder das erste Jahrhundert des Humanismus*, 2 vols., Georg Reimer (Berlin)
- VOISIN, A. (1836-1837) *Bibliotheca Hulthemiana ou catalogue méthodique de la riche et précieuse collection de livres et des manuscrits délaissés par Ch. van Hulthem*, 6 vols., Poelman (Ghent)
- VOSS, J. (1972) *Das Mittelalter im historischen Denken Frankreichs. Untersuchungen zur Geschichte des Mittelalterbegriffes und der Mittelalterbewertung von der zweiten Hälfte des 16. bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts (Veröffentlichungen des Historischen Instituts der Universität Mannheim 3)*, Fink (Munich)
- VRANKRIJKER, A.C.J. de (1936) ‘Het beroep op de Blijde Inkomste e.a. privilegiën in Brabant tegen de Inquisitie en de nieuwe bisdommen’, in: *Historisch Tijdschrift* 15, 101-37 and 244-68
- VRIES, M. de – WINKEL, L.A. te – et al. (1882-1998) *Woordenboek der Nederlandsche Taal*, 29 vols., Nijhoff (The Hague) & SDU (The Hague)

- VRIES, O. (1986) *Het Heilige Roomse Rijk en de Friese vrijheid*, De Tille (Leeuwarden) & Friesch Dagblad Offset (Leeuwarden)
- VRIES, Ph. de (1958) 'De Noordnederlandse geschiedschrijving sedert de Renaissance', in: *Algemene geschiedenis der Nederlanden*, vol. 12: *In de schaduw van twee wereldoorlogen, 1914-1945*, Haan (Utrecht) & Standaard Boekhandel (Antwerp), 458-73
- WAAL, H. van de (1952) *Drie eeuwen vaderlandsche geschied-uitbeelding, 1500-1800. Een iconologische studie*, 2 vols., Nijhoff (The Hague)
- WAGNER, H. (1978) *Studien zur allgemeinen Rechtslehre des Gaius. Ius gentium und ius naturale in ihrem Verhältnis zum ius civile (Studia amstelodamensia ad epigraphicam, ius antiquum et papyrologicam pertinentia 15)*, Terra (Zutphen)
- WAITE, G.K. (2000) *Reformers on Stage: Popular Drama and Religious Propaganda in the Low Countries of Charles V, 1515-1556*, University of Toronto Press (Toronto)
- WAL, M.J. van der (1993) 'Teaching Latin and Observing the Dutch Vernacular: "Exercitium puerorum" (1485)', in: Noordegraaf, J. – Vonk, F. (ed.), *Five Hundred Years of Foreign Language Teaching in the Netherlands, 1450-1950 (Cahiers voor taalkunde 10)*, Stichting Neerlandistiek VU (Amsterdam), 1-12 [originally in Dutch as: 'Latijn leren en de moedertaal observeren. Grammatikale opmerkingen over de volkstaal in het Exercitium puerorum 1485', in: *Gramma. Tijdschrift voor taalkunde in Nijmegen* 12 (1988), 243-57]
- (1994) 'De opstand en de taal. Nationaal bewustzijn en het gebruik van het Nederlands in het politieke krachtenveld', in: *De zeventiende eeuw. Cultuur in de Nederlanden in interdisciplinair perspectief* 10, 110-7
- WAL, M.J. van der – BREE, C. van (2008³) [1992] *Geschiedenis van het Nederlands*, Spectrum (Houten)
- WALSER, F. (1959) *Die spanischen Zentralbehörden und der Staatsrat Karls V. Grundlagen und Aufbau bis zum Tode Gattinaras (Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen Philologisch-Historische Klasse, Dritte Folge 43)*, Vandenhoeck & Ruprecht (Göttingen)
- WALSH, P.G. (1961) *Livy: His Historical Aims and Methods*, Cambridge University Press (Cambridge)
- WALVIS, I (1714) *Beschryving der stad Gouda, bevattende een verhaal van stads grondlegginge, waterstroomen, vryheeren, gelegendheid, hooftneringe, rechtsgebied, handvesten, regeeringe, regeerders, overdragen met andere steden, voornaame gebouwen, Godshuysen, scholen, geleerde-mannen, verwisselde regeeringe, kerken,*

kloosteren, kapellen en beruchte vrome mannen, 2 vols., tot Gouda, gedrukt by Johannes en Andries Endenburg & tot Leyden, by Christiaen Vermey

WAQUET, F. (1998) *Le latin ou l'empire d'un signe, XVIe-XXe siècle*, Albin Michel (Paris)

WARD, J.P. (2004) 'King James IV, Continental Diplomacy, and the Guelders War', in: *Scottish Historical Review* 83, 70-81

——— (2006) 'Hadrianus Barlandus and a Catalogue of the Counts and Countesses of Holland Published at Amsterdam by Doen Pietersz', in: *Humanistica Lovaniensia* 55, 71-110

WASZINK, J.H. (2008) 'Shifting Tacitisms: Style and Composition in Grotius's *Annales*', in: *Grotiana* 29, 85-132

WATERBOLK, E.H. (1952) *Twee eeuwen Friese geschiedschrijving. Opkomst, bloei en verval van de Friese historiografie in de zestiende en zeventiende eeuw*, Wolters (Groningen)

——— (1957/1958) 'Zeventiende-eeuwers in de Republiek over de grondslagen van het geschiedverhaal. Mondelinge of schriftelijke overlevering', in: *Bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlanden* 12, 26-43

WESSELING, A. (1993) 'Are the Dutch Uncivilized? Erasmus on the Batavians and His National Identity', in: *Erasmus of Rotterdam Society Yearbook* 13, 68-102

——— (2000) 'In Praise of Brabant, Holland, and the Habsburg Expansion: Barlandus' Survey of the Low Countries (1524)', in: Sacré, D. – Tournoy, G. (edd.), *Myricae: Essays on Neo-Latin Literature in Memory of Jozef IJsewijn (Supplementa Humanistica Lovaniensia 16)*, Leuven University Press (Louvain), 229-47

WHITE, H.V. (1973) *Metahistory: The Historical Imagination in Nineteenth-Century Europe*, The Johns Hopkins University Press (Baltimore, Maryland)

WILSON, D. – MOSS, A. (1984) 'Portents, Prophecy, and Poetry in Dorat's *Androgyne Poem* of 1570', in: Castor, G. – Cave, T. (edd.), *Neo-Latin and the Vernacular in Renaissance France*, Clarendon Press (Oxford), 156-73

WIND, S. de (1835) *Bibliotheek der Nederlandsche geschiedschrijvers*, vol. 1: *Bevattende de inlandsche geschiedschrijvers der Nederlanden, van de vroegste tijden tot op den Munsterschen vrede (970-1648)*, Gebroeders Abrahams (Middelburg)

WIRSZUBSKI, Ch. (1950) *Libertas as a Political Idea at Rome During the Late Republic and Early Principate*, Cambridge University Press (Cambridge)

WOLFZETTEL, F. (1997) 'Die antiquités gauloises und die humanistische Konstruktion des Mittelalters im französischen 16. Jahrhundert', in: Segl, P. (ed.), *Mittelalter und Moderne. Entdeckung und Rekonstruktion der mittelalterlichen*

- Welt. Kongreßakten des 6. Symposiums des Mediävistenverbandes in Bayreuth 1995 (Mittelalter und Moderne 6)*, Thorbecke (Sigmaringen), 229-41
- WOLTJER, J.J. (1975) 'Dutch Privileges, Real and Imaginary', in: Bromley, J.S. – Kossmann, E.H. (edd.), *Some Political Mythologies: Papers Delivered to the Fifth Anglo-Dutch Historical Conference (Britain and the Netherlands 5)*, Nijhoff (The Hague), 19-35
- WOODMAN, A.J. (1988) *Rhetoric in Classical Historiography: Four Studies*, Croom Helm (London) & Areopagitica Press (Portland, Oregon)
- WOOLF, D.R. (2000) *Reading History in Early Modern England*, Cambridge University Press (Cambridge)
- YDEMA, O.I.M. (1997) *Hoofdstukken uit de geschiedenis van het belastingrecht. Over de bevoegdheid van de overheid om belastingen te heffen en de plaats daarbij van het Romeinse recht in het bijzonder met betrekking tot de ontwikkelingen in Holland tot aan 1795*, Wolters-Noordhoff (Groningen)
- YPES, C. (1934) *Petrarca in de Nederlandse letterkunde*, De Spieghel (Amsterdam)
- ZWALVE, W.J. (2004) *Beknopte geschiedenis van het Romeinse recht*, Boom (The Hague)

